Vlaams Parlement

1044 (2016-2017) – Nr. 1
ingediend op 11 januari 2017 (2016-2017)

Voorstel van resolutie

van Rik Daems, Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Güler Turan en Wouter Vanbesien

betreffende de internationale strategie van Vlaanderen in Europa en de wereld

verzendcode: BUI

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat:
  1° het Vlaams internationaal beleid een volwaardig beleid dient te zijn. Internationale werkverplaatsingen zijn een essentieel onderdeel van het tot stand komen van dit beleid zowel op het vlak van het Vlaams regeringsbeleid als op het vlak van Vlaamse parlementaire diplomatie;
  2° het wenselijk en nuttig is dat verslag wordt uitgebracht over internationale verplaatsingen, teneinde deze te toetsen aan ordentelijk gebruik van budgettaire middelen, doeltreffendheid en impact;
  3° de commissie Buitenlands Beleid in die zin bij aanvang van de nieuwe legislatuur in oktober 2014 in haar schoot een strategische werknota heeft goedgekeurd en voorgelegd aan het Uitgebreid Bureau, met de volgende inhoud:

"1. Missieverklaring
De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed (C-BUI) wil haar werking impactvol maken door: (1) in te zetten op een efficiente en doeltreffende invulling van het klassieke parlementaire werk, in nauw contact met het werkterrein, (2) werkverplaatsingen af te meten op hun toegevoegde waarde, met een parlementair vervolgtraject, en (3) invulling te geven aan oordeelkundige parlementaire diplomatie. Hierdoor wil zij een significante bijdrage leveren opdat Vlaanderen zijn terechte plaats kan innemen binnen Europa en de wereld.

2. Efficiënte invulling klassiek parlementair werk
   a. voorbereiding van het decreetgevende werk van het Vlaams Parlement (op initiatief van de Vlaamse Regering – onder meer voor internationale verdragen en samenwerkingsakkoorden – of op eigen initiatief). Ook beleidsnota's, beleidsbrieven, voorstellen van resolutie en dergelijke worden grondig en efficiënt in commissie behandeld;
   b. controle van het beleid van de Vlaamse Regering (via onder meer vragen om uitleg en interpellaties) waarbij zowel meerderheid als oppositie ten volle wordt gerespecteerd en geresponsabiliseerd;
   c. samenwerking met de andere commissies: in de vakcommissies komen geregeld onderwerpen aan bod met een internationale of Europese dimensie. Zonder in de plaats te willen treden van de bevoegde commissie, moet de commissie voor Buitenlands Beleid toch over de mogelijkheid beschikken om in dergelijke gevallen gehoord te worden of een mening te formuleren.

3. Nauw contact met het werkterrein
   a. De commissie wil vanaf het najaar 2014, met alle organisaties die structureel bij haar werking zijn betrokken, van gedachten wisselen over hun werking en de impact daarvan meten;
   b. Op basis van agenda, opportuniteit en efficiëntie/effectiviteit gedachtewisselingen ofwel in het Vlaams Parlement, ofwel ter plaatse;
   c. Voorbeelden: in een eerste stadium Vlaamse vertegenwoordiging bij de permanente vertegenwoordiging bij de EU, F.I.T., vleva, VAIS (departement internationaal Vlaanderen), Herita enz. In een later stadium: European External Action Service;
   d. Wat inzonderheid de EU betreft, wordt met deze werkwijze beoogd dat het Vlaams Parlement in plaats van louter ex post, ook ex ante zou kunnen optreden.

4. Werkverplaatsingen met toegevoegde waarde
   a. Werkverplaatsingen en in het bijzonder buitenlandse werkverplaatsingen, zijn een conditio sine qua non in het raam van de missieverklaring van C-BUI, maar moeten steeds een aantoonbare toegevoegde waarde hebben voor de werking van de commissie en aanleiding kunnen geven tot een parlementair vervolgtraject;
   b. De praktijk om op het einde van de legislatuur op buitenlandse zending te gaan in combinatie met de reglementaire bepalingen maakte dat buitenlandse zendingen in het verleden vaak vrij duur waren, niet of slechts ten dele aansloten bij de werking van de commissie en geen vervolgtraject kenden binnen de legislatuur;
   c. Budgettaire ruimte: het totaal van de uitgaven voor buitenlandse verplaatsingen door C-BUI tijdens de vorige legislatuur en het budget voor werkingsmiddelen van de commissie (totaal 145.000 euro + 25.000 euro) is een absoluut maximum voor de ganse legislatuur. De commissie vraagt uitdrukkelijk geen budgetverhoging maar wel een flexibele invulling ervan;
   d. Streefdoel: binnen dit budget meer, maar kortere buitenlandse zendingen met minder deelnemers, geconcentreerd in de eerste helft van de legislatuur. Missies van 4 dagen ter plaatse (in plaats van 8), met maximaal 8 deelnemende leden (in plaats van 15) en een administratief secretaris.
   e. Bij bepaalde zendingen van uitzonderlijk belang is het wenselijk dat de parlementsvoorzitter deel uitmaakt van de delegatie en fungeert als delegatieleider. Bij de andere buitenlandse zendingen is de delegatieleider de commissievoorzitter of, bij diens afwezigheid, een door de commissie aangewezen lid;
   f. De werkverplaatsingen moeten aansluiten bij de werkzaamheden in de commissie. De toevoeging van de werkvelden toerisme en onroerend erfgoed maakt dat bij het programma van buitenlandse zendingen ook hierop kan worden ingespeeld;
   g. Geen grote buitenlandse zendingen in het laatste jaar van de legislatuur. Omdat de buitenlandse missies moeten aansluiten bij de commissiewerkzaamheden, wil de commissie afwachten welke accenten er in de commissie worden gelegd en hoe de werking zich ontwikkelt, alvorens grote zendingen vast te leggen. Doelstelling is één grote werkverplaatsing – nieuwe format – per kalenderjaar, behalve het laatste jaar;
   h. Maximaal 1 korte buitenlandse zending (max. één overnachting) per kwartaal, mogelijk vanaf einde 2014. Voorbeelden: Vlaamse vertegenwoordiging in Londen, Parijs of Den Haag; Musée des Flandres in Cassel, te koppelen aan contacten met Nord-Pas-de-Calais;
   i. Er kan worden overwogen bij elke buitenlandse zending een journalist van de geschreven pers te betrekken, teneinde de nodige publieke zichtbaarheid te geven aan de werkzaamheden van de commissie. Bij voorkeur gebeurt dat zonder of met beperkte meerkosten voor het Vlaams Parlement.
5. Invulling parlementaire diplomatie
   a. Parlementaire diplomatie is het geheel van parlementaire activiteiten voor het vergroten van het wederzijds begrip tussen landen, het verlenen van wederzijdse bijstand voor een betere controle op de regeringen en een betere vertegenwoordiging van het volk en het verhogen van de democratische legitimiteit van intergouvernementele instellingen;

b. De diplomatieke activiteiten en de activiteiten van de commissie voor Buitenlands Beleid vormen een aanvulling op de inspanningen van de Vlaamse Regering binnen de 'traditionele' diplomatie. Die aanvulling vloeit voort uit de meer flexibele wijze waarop parlementsleden diplomatieke activiteiten kunnen ondernemen. Initiatieven in dit kader moeten steeds in overleg met de Vlaamse Regering worden genomen, met respect voor de primauteit van het parlement.

6. Ondersteunende protocollaire aanwezigheid
   a. In het kader van haar werkzaamheden kan de commissie buitenlandse ambassadeurs of andere hoogwaardigheidsbeklederds ontvangen;
   b. In het kader van haar missieverklaring, vraagt de commissie betrokken te worden bij officiële ontvangsten van buitenlandse delegaties en hoogwaardigheidsbeklederds door de voorzitter van het Vlaams Parlement wanneer dit inhoudelijk zinvol en/of ondersteunend is voor de ontmoeting;
   c. Tevens vraagt de commissie de opportuniteit te bekijken om in specifieke gevallen, wanneer een parlementair luik zinvol en/of ondersteunend is, betrokken te worden bij de officiële ontvangsten of buitenlandse missies door en van de minister-president.";

4° het Uitgebreid Bureau in zitting van 22 juni 2015, in het kader van de voorgelegde werknota, mits de nodige aanpassingen de gevraagde flexibiliteit inzake buitenlandse werkbezoeken aan de commissie Buitenlands Beleid heeft toegestaan;

5° een internationale verplaatsing niet vrijblijvend kan en mag zijn en een concreet gevolg dient te kennen in de beleidsvorming. In die zin is een resolutie met inbegrip van aanbevelingen een logisch, nuttig en nodig gevolg, zulks op basis van de werkverslagen van de verrichte buitenlandse werkverplaatsingen;

– kennisnemende van de als bijlage opgenomen werkverslagen inzake buitenlandse verplaatsingen naar:
  1° Warschau – Genève – Berlijn/juni 2016;
  2° Zuid-Afrika/november 2015;
  3° Milaan Wereldexpo/juni 2015;
  4° Parijs/januari 2015;
  5° Den Haag/december 2014;

– vaststellende dat:
  1° buitenlandse verplaatsingen van parlementsleden toelaten een objectief en realistisch beeld te krijgen van de impact van de Vlaamse overheidsactiviteiten in Europa en de wereld;
  2° parlementaire diplomatie een meerwaarde heeft in het ontwikkelen, onderhouden en laten renderen van Vlaanderen op het internationale toneel en waarbij dossiers door parlementsleden ter sprake kunnen worden gebracht als ondersteuning van Vlaamse doelstellingen en bekommernissen;
  3° de slagkracht van Vlaanderen in het buitenland in grote mate afhangt van de inzet en kwaliteit van onze Vlaamse vertegenwoordigers, zowel op gebied van diplomatie, als van handel en toerisme, en dat de kwaliteit van het ingezet personeel, hoewel vaststelbaar hoog, niet steeds van hetzelfde gehalte is;
  4° de middelen waarover de Vlaamse vertegenwoordigers beschikken eerder bescheiden genoemd mogen worden, en dat derhalve hun rendement als bijzonder hoog mag ingeschat worden;
  5° de relatie met de Belgische diplomatie vaak louter op persoonlijke affiniteiten berust, waardoor de Vlaamse diplomatie niet zelden ondergewaardeerd wordt;

6° de middelen waarover het buitenlandse handelsapparaat beschikt eveneens bescheiden mogen worden genoemd, zeker voor een regio die staat voor driekwart van de landelijke export;
7° de middelen voor bilaterale ontwikkelingssamenwerking efficiënt ingezet blijken, daar waar over multilateraal ingezette middelen onvoldoende rapportering bestaat;
8° Vlaanderen door een aantal internationale instanties wel degelijk op haar waarde wordt geschat, zo onder meer door de Europese Commissie, de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO);
9° niet alleen de verplaatsingen van de commissie Buitenlands Beleid, maar ook die van de vakcommissies moeten leiden tot concrete aanbevelingen die het Vlaams beleid en de impact van Vlaanderen in de wereld versterken;
10° er geen ruimte is voor buitenlandse werkverplaatsingen die niet impactsvol blijken en derhalve onvoldoende rendement bieden voor de werkzaamheden in het Vlaams Parlement, waardoor het noodzakelijk blijkt voorafgaand aan een werkverplaatsing duidelijke objectieven te stellen als beoogd resultaat in functie van de verdere werkzaamheden in het Vlaams Parlement;

– vraagt de Vlaamse Regering:
1° aan te dringen bij de federale overheid en de andere deelstaten om de verouderde samenwerkingsakkoorden, alsook de achterhaalde protocollijst, dringend te actualiseren, dit teneinde de Vlaamse diplomatie en de regeringsleden van de deelstaten op een correcte manier in te schalen op het buitenlandse forum;
2° verder in te zetten op samenwerking tussen de federale overheid en de andere deelstaten om, met respect voor ieders bevoegdheden, tot een optimalisering van het Vlaams buitenlands beleid te komen;
3° verslag uit te brengen bij het Vlaams Parlement door elke Vlaamse minister die, binnen het kader van zijn of haar bevoegdheden, een buitenlandse werkverplaatsing heeft verricht;
4° verder werk te maken van een volwaardig Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken;
5° de middelen inzake buitenlandse zaken, meer bepaald deze inzake buitenlands beleid, internationaal ondernemen en ontwikkelingssamenwerking, op regelmatige tijdstippen te evalueren om tot een zo groot mogelijke impact te komen van het Vlaams buitenlands beleid, en dit op basis van een zero-baseredenering, waarbij de middelen voor buitenlandse zaken, zoals hiervoor bepaald, niet kunnen dalen als gevolg hiervan;
6° de kwaliteit van het buitenlands personeel te evalueren op basis van concrete resultaten;
7° de parlementaire diplomatie te betrekken bij het buitenlands beleid teneinde maximale impact en resultaten te bekomen inzake het Vlaamse buitenlands beleid.

Rik DAEMS
Jan VAN ESBROECK
Ward KENNES
Güler TURAN
Wouter VANBESIEN

BIJLAGE:

WERKVERSLAGEN INZAKE BUITENLANDSE VERPLAATSINGEN NAAR:

— WARSCHAU – GENÈVE – BERLIJN / JUNI 2016
— ZUID-AFRIKA / NOVEMBER 2015
— MILAAN WERELDEXPO / JUNI 2015
— PARIJS / JANUARI 2015
— DEN HAAG / DECEMBER 2014

Werkverslag Warschau – Genève – Berlijn / juni 2016

Het Bureau besliste op 7 maart 2016 toestemming te geven aan maximaal 9 leden van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed en aan een administratief begeleider om van 24 tot 30 april 2016 een werkbezoek te brengen aan Wenen, Warschau, Berlijn en Genève. Nadien werd met akkoord van de parlementsvoorzitter beslist het werkbezoek, met behoud van het programma, te verschuiven naar 29 mei tot 4 juni. Omdat deze periode niet haalbaar bleek voor de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering (AAVR) in Wenen, werd die stad als bestemming geschrapt en werd het werkbezoek met één dag ingekort.

Aan de nieuwe oproep via de fracties werd bovendien, in overleg met de parlementsvoorzitter, voor de deelnemers de voorwaarde verbonden dat wie inschrijft, zich engageert om aan het volledige programma deel te nemen.

Dat resulteerde in de volgende samenstelling van de delegatie:

- Rik Daems, voorzitter (delegatieleider)
- Güler Turan, eerste ondervoorzitter
- Jan Van Esbroeck, tweede ondervoorzitter
- Johan Verstreken
- Joris Poschet
- Stefaan Sintobin (toegevoegd lid)
- Luc Van der Borght, commissiesecretaris (ambtelijk begeleider)

Aan dit buitenlands werkbezoek werd tevens deelgenomen door de volgende vertegenwoordigers van het kabinet van de Minister-President van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed:

- May Persoons, raadgever Buitenlands Beleid (deel Warschau);
- Hendrik Theunissen, adjunct-kabinetschef Buitenlands Beleid (deel Berlijn).

ZONDAG 29 MEI 2016 — BRUSSEL / WARSCHAU

08u00	Brussels Airport - Verzamelen in de vertrekhal op de luchthaven van Zaventem en check in
10.05u – 12.05u	Vlucht Brussel – Warschau met Lot Polish Airways
12.45u,	Transfer naar Hotel Mercure Warszawa Grand Check in hotel en vrije lunch
14.45u – 17.00u	Warschau - Rondleiding in de oude stad (gids Alicja Górnik)
18.00u – 19.00u	Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering: briefing over de werking van de Vlaamse Vertegenwoordiging (AAVR en FIT) door Yves Wantens (AAVR) en Guido Scharpé (FIT)
19.30u	Diner aangeboden door de AAVR in aanwezigheid van Guido Grauwels (Consul en Ambassaderaad), Dirk Vande Ryse (Frontex) en Guido Scharpé (FIT)
22.30u	Transfer naar het hotel

MAANDAG 30 MEI — WARSCHAU / GENEVE

08.00u	Check out hotel Mercure en transfer met minibus
08.30u – 09.30u	Algemene Afvaardiging - Ontbijtontmoeting met de ambassadeur van Letland en een vertegenwoordiger van de ambassadeur van Litouwen
10.00u	Ontmoeting met de vice- minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Katarzyna Kacperczyk
11.15u – 12.15u	Ontmoeting met de ondervoorzitter van de Commissie Buitenlandse Zaken van het Poolse parlement (Sejm), mevrouw Małgorzata Gosiewska
12.30u – 14.00u	Lunch in aanwezigheid van: Mr. Jakub Skiba, Staatssecretaris Ministry of Interior and Administration; Mrs. Joanna Kapuścińska – directeur Ministry of Interior and Administration; Mr. Witold Kadenaci – specialist Ministry of Interior and Administration en Guido Scharpé (FIT)
14.30u	Transfer naar de luchthaven en check in
16.30u - 18.45u	Vlucht Warschau – Genève (Lot Polish Airways)
19.15u	Begroeting op de luchthaven door Kris Dierckx, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering Transfer naar hotel Lake Geneva Hotel en check in
20u	Diner in het hotel

Gespreksonderwerpen bij de diverse ontmoetingen in Warschau waren onder meer:

- de relaties met Vlaanderen en de mogelijkheden voor meer structurering
- de visie van Polen over de EU en de Poolse houding t.a.v. EU-kritische stemmen in Europa
- de mogelijke uitbreiding van de EU en de mogelijkheid van een EU met twee snelheden?
- de relatie Polen- Rusland en de Poolse visie over het al dan niet bestendigen van de sancties tegen Rusland
- het TTIP-verdrag

DINSDAG 31 MEI — GENEVE

07.45u	Transfer naar Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering
08.30u – 09.15u	Briefing door Kris Dierckx over de werking van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Verenigde Naties en andere internationale organisaties in Genève
9.15u	Transfer per bus
09.30u – 11.00u	Bezoek aan de World Health Organization (WHO): - Algemene presentatie over de WHO door dhr. Gaudez Silberschmidt (Director for Partnerships and Non-State Actors and Director a.i. Coordinated Resource Mobilization, Director-General's Office) - Toelichting door dr. Ian Askew (Director, Reproductive Health and Research) over de werking van het Department of Reproductive Health and Research (RHR), met inbegrip van het UNDP/UNFPA/UNICEF/WHO/World Bank Special programme of research en de development and research training in human reproduction (HRP)

11.15u – 12.15u	Bezoek aan het Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS): 1. Presentatie van de werking van UNAIDS door: - Mariangela Bavicchi, Director Resource Mobilization - Peter Ghys, Director Strategic Information and Evaluation - Dirk van Hove, Programme Management Adviser - Global Plan - Peter Koopmans, Safety and Security Officer 2. Vraag- en antwoordsessie
12.15u	Transfer per bus
12.30u – 14.00u	Lunch in de residentie van Ambassadeur Bertrand de Crombrugghe de Picquendaele, permanent vertegenwoordiger bij het Bureau van de Verenigde Naties en de Wereldhandelsorganisatie in Genève, in aanwezigheid van Luc Cortebeeck (vicevoorzitter van de raad van bestuur en voorzitter van de werknemersgroep van de ILO)
14.15u – 15.45u	Bezoek aan de International Labour Organization: • Rondleiding door het ILO-gebouw met uitleg over de geschiedenis van de ILO door Remo Becci • Presentatie door Virgilio Levaggi, Director for Partnerships and Field Support, over 'ILO's Development Cooperation Programme, Facts and Figures, the ILO and the SDGs' • Presentatie van de door Vlaanderen ondersteunde portfolio in Zuid-Afrika door Vic van Vuuren, director Enterprises Department en gewezen directeur van het ILO-bureau in Pretoria' en door dr. Joni Musabayana, de huidige directeur • Presentatie van de ILO-werkzaamheden in de Europese Unie en in haar buurlanden door Heinz Koller, Director for the Europe and Central Asia Region • Presentatie van het door Vlaanderen ondersteunde ' Women at Work'-initiatief door Susan Maybud, Programme Manager in the Gender Equality Branch
15.45u	Transfer per bus
16.00u – 17.00u	Bezoek aan het Palais des Nations van de UN, met een toelichting over de werking van de Mensenrechtenraad door Klaas Keirse, Human Rights Officer bij de UNHCHR
17u	Transfer per bus
17.30u – 19.00u	Receptie met VN Vlamingen en medewerkers van de Permanente Vertegenwoordiging
19.30u	Diner in aanwezigheid van de Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering, de federale Ambassadeur en professor Marleen Temmerman, gewezen hoofd van het Departement voor Reproductieve Gezondheid en Onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie, thans verbonden aan de Aga Khan University

Gespreksonderwerpen bij de diverse ontmoetingen in Genève waren onder meer:

- Kennismaking met de drie internationale organisaties die door Vlaanderen worden gesteund en met de Vlamingen die daar werkzaam zijn;
- Impact en return van het Vlaamse donorschap;
- Mogelijkheden voor meer structurele intra-Belgische samenwerking;
- Huisvesting van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering

WOENSDAG 1 JUNI — GENEVE / BERLIJN

07.45u	Transfer naar de luchthaven en check in
09.30u – 11.10u	Vlucht Genève – Berlijn
11.30u	Begroeting op de luchthaven door Koen Haverbeke, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering Transfer naar het hotel en check in
13.00u – 13.45u	Lunch in het hotel, met briefing over het werkprogramma door K. Haverbeke
14.00u – 15.00u	Bundesrat, rondleiding door mevrouw Ruth Berkefeld
15.00u – 16.00u	Bundesrat - werkvergadering met vertegenwoordigers van de Länder: - Beieren: Anton Hofmann, ministerialdirigent - Berlijn: Hella Dunger-Löper, staatssecretaris - Brandenburg: Thomas Kralinski, staatssecretaris - Nedersaksen: Michael Rüter, staatssecretaris - Noordrijn-Westfalen: Volker Meier, staatssecretaris
19.00u – 22.30u	Diner in de residentie en ontmoeting met Vlamingen die in Berlijn wonen en werken
22.30u	Transfer naar het hotel

DONDERDAG 2 JUNI — BERLIJN

07.15u	Vertrek uit het hotel
07.30 – 09.00u	Bundestag, ontbijt met parlementsleden die deel uitmaken van de België-Luxemburg-Duitsland groep: - Patrick Schnieder (voorzitter) - Norbert Spinrath (SPD)
09.00 – 10.00u	Geleid bezoek aan de Bundestag en rondleiding in de koepel van de Reichstag
10u	Transfer per bus

11.15u – 12.30u	Landtag van Brandenburg – werkvergadering met: - Marco Büchel, voorzitter Commissie Europese aangelegenheden, ontwikkelingsbeleid en consumentenbescherming - Axel Vogel, voorzitter van de fractie BÜNDNIS90/DIE GRÜNEN - Erik Stohn, SPD-fractie - Steffen Königer, AfD-fractie
12.45u	Transfer per bus
13.00u – 14.30u	Lunch aangeboden door en in aanwezigheid van Landtagvoorzitster Britta Stark en de voormelde leden
14.30u – 16.00u	Potsdam –Geleid bezoek aan het Holländisches Viertel
16u	Transfer per bus
16.30u – 18.15u	Geleid bezoek aan het Slot Sanssouci en het park
18.45u – 22.00u	Diner aangeboden door de AAVR, in aanwezigheid van de federale ambassadeur Ghislain d'Hoop

VRIJDAG 3 JUNI — BERLIJN

09.30u – 10.00u	Check-out hotel
10.00u – 12.00u	Stadswandeling met de Vlaamse gids Lieve Pillen
12.15u	Vertrek naar het ambassadegebouw
12.30u – 14.30u	Werklunch in de Vlaamse Vertegenwoordiging, met Koen Haverbeke, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering, en Marc Struyvelt, Vlaams economisch vertegenwoordiger
14.30u – 15.00u	Bezoek kantoren Vlaamse Afvaardiging en FIT
15u	Transfer per bus
15.15u – 16.15u	Auswärtiges Amt (Ministerie van Buitenlandse Zaken): werkvergadering met mevrouw Michaela Küchler, dossierverantwoordelijke België
16.15u	Vertrek naar de luchthaven
18.45u - 20.10u	Vlucht naar Brussel

Gespreksonderwerpen bij de diverse ontmoetingen in Berlijn waren onder meer:

- de staatsstructuur in Duitsland en België
- de vluchtelingenkwestie, opvang en integratie
- het Bundesverkehrswegeplan en de problematiek van de IJzeren Rijn
- het TTIP-verdrag
- de uitslag van de Länderverkiezingen van 13 maart en de opkomst van de partij Alternatieve für Deutschland
- de relaties EU-Turkije en de Böhmermann-kwestie
- de relaties EU-Rusland

Niet-limitatieve lijst van ontvangen documenten

- cv's van de meeste gesprekspartners
- Powerpointpresentatie Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Verenigde Naties en andere internationale organisaties in Genève
- Powerpointpresentatie ILO Pretoria – Flanders Funded Projects
- Opening address by Luc Cortebeeck, chairperson of the Workers' Group
- World Health Organization – voluntary contributions 2015
- WHO – Evidence Briefs - An evidence resource for health and development
- UNAIDS total contributions
- UNAIDS – Powerpointpresentaties Mariangela Bavicchi en Peter Koopmans
- ILO - Multi-bilateral development partner and EC ranking
- The International Labour Organization and the Government of Flanders – 25 years of cooperation 1991-2016
- ILO – global mapping of the provision of care through cooperatives
- United Nations Human Rights Appeal 2016
- De Bundesrat – een intro
- De Duitse Bondsdag
- Achtergrondinformatie over Brandenburg
- Bilaterale handel Vlaanderen–Duitsland
- Briefing Bundesverkehrswegeplan
- Schuldenrem en begrotingsafspraken voor Bund en Länder
- Vluchtelingencrisis en integratie
- Länderverkiezingen 2015-2016
- Föderalismus in Belgien und Deutschland – ein Vergleich
- Die Sanierung des Holländischen Viertels (boek)
- Einst und Jetzt – Potsdammer Stadtschloss/Landtag (boek)
- Review 2014 Crisis – Order – Europe (brochure)

Werkverslag Zuid Afrika / november 2015

Toen de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed tijdens haar regeling van de werkzaamheden de wens uitsprak een werkbezoek te brengen aan Zuid-Afrika, opteerde ze, in toepassing van de beslissing van het Uitgebreid Bureau van 22 juni 2015, voor een werkbezoek van 6 dagen (5 nachten) ter plaatse, met een delegatie van maximum 9 leden (8 vaste of plaatsvervangende leden en 1 toegevoegd lid), plus een administratief begeleider.

Op 13 juli 2015 besliste het Uitgebreid Bureau toestemming te geven aan maximaal 9 leden van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed en aan een administratief begeleider om van 2 tot 9 oktober 2015 een werkbezoek te brengen aan Zuid-Afrika.

Samenstelling van de delegatie:

Rik Daems, voorzitter (delegatieleider)

Jan Van Esbroeck, tweede ondervoorzitter

Ingeborg De Meulemeester

Ward Kennes

Joris Poschet

Tine Soens

Karl Vanlouwe

Luc Van der Borght, commissiesecretaris (ambtelijk begeleider)

Aan dit buitenlands werkbezoek werd tevens deelgenomen door mevrouw *Cindy Verbrugge*, raadgever buitenlands beleid op het kabinet van de Minister-President van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Kort voor het vertrek, op maandag 28 september, bracht de delegatie, op uitnodiging van Z.E. Ambassadeur Mxolisi Nkosi, een beleefdheidsbezoek aan de Zuid-Afrikaanse ambassade in Brussel

VRIJDAG 2 OKTOBER — BRUSSEL / LONDEN / JOHANNESBURG

17u15	Zaventem	Verzamelen aan de balie van Thomas Cook
19u20	Zaventem	Vertrek met vlucht BA 399 naar Londen
19u30	Londen	Aankomst London Heathrow
21u20	Londen	Vertrek vlucht BA 057 naar Johannesburg
09u05	Johannesburg	Aankomst O.R. Tambo International Airport Verwelkoming door mevr. Geraldine Reymenants, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering
+/- 10u00	Johannesburg	Transfer per bus naar hotel Holiday Inn Johannesburg Rosebank en check in
12u30	Restaurant Doppio Zero	Lunch
14u30		Transfer naar Constitution Hill
15u00	Constitution Hill	Geleid bezoek
17u00		Transfer naar hotel
19u00	Restaurant Wine House, Ten Bompas Hotel	Diner, aangeboden door de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering

Tijdens de lunch gaf Algemeen Afgevaardigde Geraldine Reymenants uitleg over de werking van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering

De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in zuidelijk Afrika is het diplomatieke aanspreekpunt van de Vlaamse Regering in de zeven landen van het ambtsgebied. De uitgezonden personeelsleden behoren tot het diplomatieke personeel van de Belgische Ambassade. De Algemene Afvaardiging behartigt alle bevoegdheden van de Vlaamse Regering in het ambtsgebied, dat Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambique, Namibië, Swaziland en Zuid-Afrika omvat. Vlaanderen is onder meer bevoegd voor cultuur, ontwikkelingssamenwerking, onderwijs, wetenschap en innovatie, jeugd, toerisme, economie en buitenlandse handel. Het hoofdkantoor van de AAVR is gevestigd in Pretoria, het diplomatieke hart van Zuid-Afrika. Daarnaast zijn er nog kantoren in Lilongwe in Malawi en Maputo in Mozambique, waar de ontwikkelingssamenwerking met die partnerlanden wordt opgevolgd.

De samenwerking met Zuid-Afrika is een horizontale samenwerking, met betrokkenheid van verschillende ministers, departementen, wetenschappelijke en hogeronderwijsinstellingen, ngo's, culturele actoren, private spelers ...

Doel van de rondleiding door Constitution Hill en in het Grondwettelijk Hof was een eerste kennismaking met Zuid-Afrika: het (apartheids)verleden, de staatsstructuur en de Grondwet.

De rondleiding gebeurde onder begeleiding van mevrouw Lauren Segal. Mevrouw Segal werkt sinds 2002 als curator van erfgoedsites. herdenkingsprojecten en tentoonstellingen in Zuid-Afrika en Afrika. Ze werkte de haalbaarheid-studie en het businessplan voor Constitution Hill uit. Sinds 2005 is ze directeur van de Constitution Hill Trust, die wordt voorgezeten door Zuid-Afrikaans vicepresident Cyril Ramaphosa.

Eind 19de eeuw werd op de plaats die nu bekend staat als "Constitution Hill" een fort gebouwd. dat dienst deed als gevangenis. De gevangenis bleef in gebruik tot 1987. hoewel het oude fort al in 1964 was uitgeroepen tot nationaal monument. De "bekendste" gevangenen zijn Mahatma Gandhi (1908) voor protest tegen de zgn. "Pass Laws" voor Aziaten. en Nelson Mandela. Albert Luthuli, Joe Slovo. Walter Sisulu. Oliver Tambo. e.a. in afwachting van de Rivonia rechtszaak. Het fort diende vooral als transitoire gevangenis, waar gevangenen werden ondergebracht voor hun rechtszaak en tot hun overbrenging naar de definitieve gevangenis.

In het midden van de jaren 1990 werd deze symbolisch erg belangrijke — en bovendien strategisch gelegen — site gekozen als plaats van het nieuwe Grondwettelijk Hof. De erfgoedsite Constitution Hill, die o.a. het Grondwettelijk Hof herbergt, opende in maart 2004.

ZONDAG 4 OKTOBER — JOHANNESBURG

08:00 — 09:00	Ontbijt	Holiday Inn Johannesburg,
09:00 — 17:30	Bezoek aan Johannesburg en Soweto	
18:30 — 19:00	Transfer naar restaurant	
19:00 — 21:00	Diner aangeboden door de AAVR	Level Four Restaurant, Rosebank
21:00 — 21:30	Transfer naar Holiday Inn Johannesburg	

Rondrit in en bezoek aan Johannesburg en Soweto, met een specifieke focus op plaatsen met een bijzonder historisch belang in de strijd tegen apartheid en voor democratie en mensenrechten. Zo werden o.m. het Mandela House, de Regina Mundikerk en Liliesleaf Farm bezocht.

Dit bezoek aan Johannesburg en Soweto bood een blik op de historische strijd voor democratie en mensenrechten in Zuid-Afrika, en de mensen die deze strijd hebben gevoerd. Het is onmogelijk om de politieke, sociologische, maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen van het hedendaagse Zuid-Afrika te begrijpen zonder een inzicht in de democratiseringsstrijd die eraan vooraf is gegaan.

Mandela House Nelson Mandela woonde in dit huis in Orlando West in de township Soweto van 1946 tot hij moest onderduiken in 1961 en uiteindelijk werd gearresteerd in 1962. Ook na zijn vrijlating uit Robbeneiland in 1990 woonde hij hier korte tijd. Tijdens de gevangenschap van Mandela werd het huis bewoond door zijn tweede vrouw Winnie tot 1977. Het kleine huis markeert de typische huizen in de townships in die tijd; het was de plaats van waaruit Mandela en later Winnie de strijd tegen de apartheid voerden. www.mandelahouse.co.za

In de **Regina Mundi Catholic Church** werden tijdens de opstand in Soweto en ook daarna vele protestbijeenkomsten gehouden. Doodgeschoten demonstranten werden er begraven.

Liliesleaf Farm was de boerderij van waaruit de top van het ANC tijdens de jaren '60, ondergedoken en heimelijk, het apartheidsregime bestreed. Het was hier dat op 11 juli 1963 de politie binnenviel om de leiding van het ANC gevangen te nemen en voor het gerecht te brengen in de beruchte Rivonia Trials. Tijdens deze rechtszaak werd Nelson Mandela veroordeeld en naar robbeneiland gestuurd. www.liliesleaf.co.za

Diner aangeboden door de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering

Aanwezigen:

Steven De Backer (Voorzitter Belgian Chamber of Commerce in South Africa), Marc Schiltz (F.I.T. Johannesburg), Zvi Raman (Adjunct-Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering), Karl Stouthuysen (consul), Mark Vanoverbeke (Etex), Ignace Van Goethem (Geneva AD Display Systems) en Marc Van Pelt (Pepper+Fuchs (Pty) Ltd).

Dit diner had als doelstelling een inzicht te krijgen in de kansen en uitdagingen betreffende het zakendoen met en in zuidelijk Afrika. De vertegenwoordiger van Flanders Investment & Trade (Marc Schiltz) en de Belgian Chamber of Commerce in Southern Africa (Steven De Backer) gaven een korte presentatie over hun werking in Zuid-Afrika en de regio. Er werd ook van gedachten gewisseld met een aantal prominente Vlaamse zakenlui en ondernemers in de regio Johannesburg/Pretoria.

Flanders Investment and Trade (F.I.T.) ondersteunt Vlaamse bedrijven die willen exporteren naar het buitenland, verkent nieuwe exportmarkten, organiseert zakenreizen, beursdeelnames enz., biedt subsidies aan Vlaamse bedrijven voor exporteren en internationaliseren en creëert en faciliteert een netwerk van experts in Vlaanderen en in het buitenland. Het FIT-kantoor in Zuid-Afrika is gesitueerd in Johannesburg, het zakelijk hart van zuidelijk Afrika. De FIT-vertegenwoordiger ontwikkelt activiteiten in Zuid-Afrika, Botswana, Lesotho, Madagascar, Mauritius, Mozambique, Namibië en Swaziland. www.flandersinvestmentandtrade.com

De **Belgische Kamer van Koophandel in Zuid-Afrika** (BCCSA) heeft als doel een platform te bieden aan zakenmensen die Belgisch gerelateerde activiteiten willen ontplooien in Zuid-Afrika. De BCCSA wil tevens een netwerkreferentie zijn voor mensen met een interesse voor België in Zuid-Afrika.

Onder de leden van de BCCSA bevinden zich verschillende Belgische bedrijven die activiteiten hebben in Zuid-Afrika, individuele Belgen die in Zuid-Afrika wonen en werken en Zuid-Afrikaanse ondernemingen die elkaar willen ontmoeten en die willen netwerken in een comfortabele omgeving. De BCCSA biedt daarnaast een informatieve ondersteuning voor nieuwe Belgische expats in Zuid-Afrika. De BCCSA is een private non-profit organisatie. Ze werkt voor bepaalde activiteiten nauw samen met de Belgische Ambassade, het Consulaat, FIT, AWEX en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering. www.belgianchambersa.co.za

MAANDAG 5 OKTOBER — JOHANNESBURG / PRETORIA

07:30 — 08:00	Check-out hotel	
08:00 — 09:30	Vergadering m.b.t. erfgoed in Zuid-Afrika	Holiday Inn Johannesburg, Rosebank
09:30 — 10:00	Transfer	
10:00 — 11:30	Meeting m.b.t. diamant en bezoek aan fabriek waar diamanten gepolijst worden	SA Diamond and Jewellery Centre, Johannesburg
11:30 — 12:30	Transfer naar Pretoria	
12:30 — 14:30	Lunchmeeting m.b.t. ontwikkelingssamenwerking	Milkplum Café, Pretoria
14:30 — 15:00	Transfer naar Union Buildings	
15:00 — 16:00	Bezoek aan Union Buildings	Government Avenue, Pretoria
16:00 — 16:30	Transfer naar Court Classique Hotel en check-in	
18:30 — 19:00	Transfer naar Residentie Ambassadeur H. Cooreman	
19:00 — 21:00	Walking diner aangeboden door de Ambassadeur	Residentie, Pretoria
21:00 — 21:30	Transfer naar Court Classique Hotel	

Doel van deze vergadering over erfgoed was een kennismaking met en gedachtewisseling over natuurlijk en cultureel erfgoed in Zuid-Afrika en Afrika, en het beleid en de projecten ter zake.

Aanwezigen: Dr. Webber Ndoro (Directeur African World Heritage Fund), Pamela Mac Quilkan (African World Heritage Fund), Dr. Britt Baillie (Post-Doctoral Research Fellow Capital Cities Institutional Research Theme, Universiteit van Pretoria) en Ishmael Mandla Mbhokodo (Directeur Heritage Resources Management, City of Tshawane, Metropolitan Municipality)

Het **African World Heritage Fund (AWHF)** is een intergouvernementele organisatie voor de conservatie en de bescherming van natuurlijk en cultureel erfgoed in Afrika te ondersteunen. De organisatie werd opgericht in 2006 door de Afrikaanse lidstaten van UNESCO en de African Union, met als doelstelling om een strategie te ontwikkelen om de uitdagingen te counteren van vele Afrikaanse landen om de Werelderfgoedconventie van 1972 te implementeren. Het AWHF zet vooral in op capaciteitsopbouw. Capaciteitsopbouwprogramma's focussen op opleiding m.b.t. het nominatieproces en de conservatie en het beheer van sites, en zijn toegankelijk voor alle Afrikaanse landen die de Werelderfgoedconventie hebben erkend.

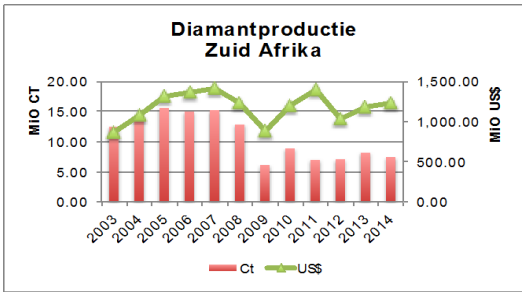
Via het UNESCO Trust Fund steunt Vlaanderen diverse projecten die in Afrika worden geïmplementeerd door het AWHF, o.m. "Africa Nature: improving the management effectiveness of the natural World Heritage Sites in Africa" en "Testing the How To guides in the destination management field in 4 Africa nature sites". http://awhf.net/

Het **Capital Cities Project** aan de Universiteit van Pretoria is een nieuw faculteitsoverschrijdend project, waarbij onderzoekers en postgraduate studenten van verschillende faculteiten zijn betrokken: Humane wetenschappen, Rechten, G ezondheidswetenschappen, Ingenieurswetenschappen, Theologie e.a. Centraal in het project staat de (hoofd)stad Pretoria/Tshwane. Het project wil de globale uitdagingen van steden aankaarten om meer creatief, productief, woonbaar en duurzaam te worden.

Als onderdeel van het Capital Cities Project wordt momenteel de oprichting van een stadsmuseum voor Tshwane onderzocht. Het projectteam is in dat verband geïnteresseerd in de Vlaamse "voorbeelden" van het MAS en het STAM. www.up.ac.za/capital-cities-irt

Aanwezigen:
Ernest Blom, Voorzitter World Federation of Diamond Bourses en Diamond Dealers Club of South Africa
Mike Ellis, Treasurer Diamond Dealers Club of South Africa
Hanro Friedrich, Legal Counsel World Federation of Diamond Bourses en Diamond Dealers Club of South Africa
Lionel Noach, Vicevoorzitter Diamond Dealers Club of South Africa
Sarel Snyman, Bestuurslid Diamond Dealers Club of South Africa
Tom Vander Elst, Raad, Ambassade van België

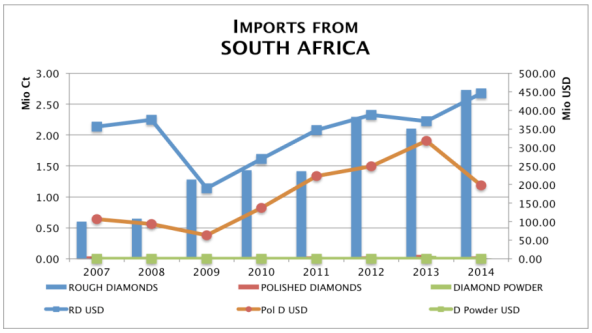
Zuid-Afrika was in 2014 de vijfde grootste producent van ruwe diamant ter wereld. Het heeft een relatief stabiele productie, maar op een veel lager niveau dan vóór 2008. De financieel-economische crisis en het terugschroeven van bepaalde activiteiten van De Beers hebben de productie toen een heel stuk doen dalen. De Beers heeft zijn dominante positie in de Zuid-Afrikaanse diamantmijnbouw over de voorbije tien jaar stelselmatig afgebouwd door een aantal mijnen te verkopen (Cullinan, Kimberley…). Deze mijnen worden nu uitgebaat door kleinere bedrijven. Deze zijn zeer belangrijk voor de Vlaamse diamantsector omdat zij voortdurend op zoek zijn naar de meest gunstige markt om hun productie te verkopen. Een heel aantal van deze bedrijven verkoopt zijn ruwe diamant reeds in Antwerpen.

Zuid-Afrika is een belangrijke leverancier voor de Vlaamse diamantsector. De afbouw van de positie van De Beers in Zuid-Afrika gaat gepaard met een toenemende uitvoer naar Antwerpen. De Beers verkocht zijn productie nooit rechtstreeks in Antwerpen, maar wel in Londen of sinds 2013 in Gaborone. De junior- en mid-tier bedrijven trekken wél rechtstreeks naar de Antwerpse markt.

Diamant vertegenwoordigt maar liefst 38% van de totale Vlaamse invoer van goederen uit Zuid-Afrika. Vlaanderen importeerde vorig jaar ongeveer € 356 miljoen aan ruwe diamant uit Zuid-Afrika. De invoer van geslepen diamant uit Zuid-Afrika bedroeg ongeveer € 102 miljoen. In de Vlaamse uitvoer naar Zuid-Afrika is diamant dan weer minder belangrijk (4,5% van de totale uitvoer).

Onderstaande grafiek beeldt de invoer van diamant uit Zuid-Afrika af, op basis van de cijfers van Diamond Office. Deze wijken enigszins af van de cijfers van de Nationale Bank van België omdat zij zijn gebaseerd op registraties (en geen transacties) en er naar de herkomst (en niet de oorsprong) van de zending gekeken wordt. De trend van de toenemende invoer van ruwe diamant, zowel in waarde als in volume, is duidelijk te zien.

Via een lunchmeeting werd kennis gemaakt met de Vlaamse ontwikkelingssamenwerkingsportfolio, in het bijzonder uitwisseling tussen de delegatieleden en de Zuid-Afrikaanse partners die met Vlaamse steun projecten uitvoeren rond kmo-ontwikkeling en sociaal ondernemerschap.

Aanwezigen: dr. Ward Anseeuw (onderzoeker CIRAD, Universiteit van Pretoria), Stuart Bartlett (afdelingshoofd Development Impact Support, Industrial Development Corporation), Katrien Dejongh Audenaert (adjunct-Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering), Jens Dyring Christensen (expert bedrijfsontwikkeling, Internationale Arbeidsorganisatie), Rest Kanju (coördinator SEED), Kerryn Krige (programma manager Network for Social Entrepreneurs, Gordon Institute of Business Science, Universiteit van Pretoria), Jona Liebl (communicatie-expert SEED / Projectmanager Adelphi), Stephen Miller (landenvertegenwoordiger TRIAS) en Joni Musabayana (adjunct-directeur regionaal kantoor, Internationale Arbeidsorganisatie)

Doelstelling van deze lunchmeeting was een kennismaking met de Vlaamse ontwikkelingssamenwerkingsportfolio, in het bijzonder uitwisseling tussen de delegatieleden en de Zuid-Afrikaanse partners die met Vlaamse steun projecten uitvoeren rond kmo-ontwikkeling en sociaal ondernemerschap.

Volgende projecten werden voorgesteld:

- Uitbouw van het fonds voor sociaal ondernemerschap in Zuid-Afrika – Industrial Development Corporation

Periode: april 2014 - maart 2016; Budget: € 4.000.000

Het project wil bijdragen tot de groei en diversificatie van sociaal ondernemerschap in Zuid-Afrika, door de ondersteuning van het fonds voor sociale ondernemingen dat wordt beheerd door de IDC. Dit fonds ondersteunt sociale en milieuvriendelijke bedrijven in Zuid-Afrika via opstartkapitaal en bedrijfsadvies. De ervaringen worden ook vertaald in beleidsadvies naar de betrokken overheidsdepartementen. Met de Vlaamse bijdrage wordt gefocust op de drie provincies Limpopo, Vrijstaat en KwaZulu Natal. De Vlaamse Regering heeft de intentie om in totaal €10.000.000 bij te dragen tot dit fonds.

- Jobcreatie in Zuid-Afrika door de ontwikkeling van duurzame ondernemingen – Internationale Arbeidsorganisatie

Periode: januari 2014 - december 2016; Budget: € 3.305.000

Dit project wil waardige en duurzame werkgelegenheid creëren voor voorheen minder bevoorrechte groepen, voornamelijk jongeren. Het doet dit via de promotie van ondernemerschap en de ontwikkeling van kleine ondernemingen in sectoren en waardeketens met tewerkstellingspotentieel. Hierbij wordt samengewerkt met de Zuid-Afrikaanse overheid en met de private sector waarbij publiek-private partnerschappen worden versterkt. Het project vindt plaats in 2 provincies (Vrijstaat en KwaZulu-Natal)

- Private en publieke aanbesteding en de sociale economie – Internationale Arbeidsorganisatie

Periode: januari 2014 - december 2016; Budget: € 1.735.926

Met dit voorstel wil Vlaanderen steun bieden aan sociale economie bedrijven zodat ze beter gebruik maken van het regelgevend kader voor de preferentiële aanbesteding van hun goederen en diensten door de overheid en de private sector. Het project beoogt ook om het aanbestedingsbeleid van de Zuid-Afrikaanse overheid en private sector te informeren en te beïnvloeden. Het project wordt uitgevoerd in twee provincies (Vrijstaat en KwaZulu-Natal), maar werkt ook nauw samen met de nationale thesaurie.

- Kennisopbouw en -uitwisseling m.b.t. jobcreatie via KMO-ontwikkeling in Zuid-Afrika en Malawi /Mozambique – Internationale Arbeidsorganisatie

Periode: januari 2015 - december 2017; Budget: € 600.000

Met dit project wordt gepoogd kennisopbouw en -uitwisseling te stimuleren tussen overheid, civiele maatschappij en de private sector over kmo-ontwikkeling. Alhoewel dit zowel binnen als tussen de drie partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking gebeurt, ligt de focus op Zuid-Afrika. Het project voorziet in opleiding, onderzoek en kennisuitwisselingsactiviteiten, zoals de African Talks on Entrepreneurship. Naast het versterken van netwerken, beoogt het project ook om het beleid rond kmo-ontwikkeling in de drie landen te informeren en te beïnvloeden.

- Ondersteuning van sociaal en milieuvriendelijk ondernemerschap in Zuid-Afrika – SEED/Adelphi

Periode: januari 2013 - juli 2016; Budget: € 771.047

Het project wil bijdragen aan de promotie van een groene en duurzame economie in Zuid-Afrika, met een specifieke focus op Vrijstaat, Limpopo en KwaZulu-Natal. Eco-bedrijven worden begeleid in hun opstart of doorgroei (incubatie en acceleratie) en krijgen toegang tot het internationaal SEED- en UNEP-netwerk en tot investeringsplatformen. Beleidsbeïnvloeding is een centrale pijler in dit project. In Zuid-Afrika wordt o.a. samengewerkt met het Ministerie van Milieuzaken.

- Bouwen aan het ecosysteem voor sociale ondernemingen in Zuid-Afrika – Gordon Institute for Business Science (GIBS), Universiteit van Pretoria

Periode: januari 2015 - december 2017; Budget: € 702.000

GIBS erkent de rol van de sociale economie als katalysator voor socio-economische verandering in Zuid-Afrika en wil met dit project het ecosysteem voor sociale ondernemingen in Zuid-Afrika versterken. Het doet dit door: a) het beleid te informeren a.d.h.v. toegepast onderzoek; b) de capaciteiten van sociale ondernemers te ontwikkelen en te versterken door praktische training en opleiding; c) de principes van sociaal ondernemerschap te mainstreamen; en d) overleg te stimuleren tussen overheid, private sector en civiele maatschappij.

- Ontwikkeling van partnerschappen voor een betere vertegenwoordiging van kleine ondernemers in Zuid-Afrika – TRIAS i.s.m. UNIZO

Periode: januari 2013 - december 2015; Budget: € 900.000

Het project ondersteunt drie Zuid-Afrikaanse federaties van Kamers van Koophandel: Afrikaans Handelsinstituut (AHI), South African Chamber of Commerce and Industry (SACCI) en National African Federated Chambers of Commerce (NAFCOC). De ondersteuning is organisatie-specifiek. Het gaat o.a. om begeleiding van federaties in transformatie en betere inclusie van voorheen minder bevoorrechte groepen in de samenleving, het uitwerken van een strategie en instrumenten voor politieke lobby op lokaal/gemeentelijk vlak of het uitwerken van een methodologie voor begeleiding van opstartende bedrijven.

- Land observatorium Zuid-Afrika – Universiteit van Pretoria

Periode: oktober 2014 - september 2017; Budget: € 406.450

Het project moet toelaten om wetenschappelijk onderbouwde en inclusieve besluitvorming met betrekking tot land(activiteiten) in Zuid-Afrika mogelijk te maken (inclusief het recht op land, landbouwproductie, voedselzekerheid, landgebruik en landinvesteringen). Specifieke activiteiten zijn: 1) informatieverzameling (databank) over landgebruik en -investeringen; 2) informatieverwerking in een transparant kennisportaal; en 3) promotie van beleidsdialoog met belanghebbenden over land en veranderingsprocessen.

In het kader van het Technisch en Management Ondersteuningsproject i.s.m. met de Nationale Thesaurie werd in 2014 ook een subsidie gegeven aan de Universiteit van Pretoria om een studie uit te voeren rond inclusieve bedrijfsmodellen in de landbouwsector. De studie onderzoekt verschillende

bedrijfsmodellen die kleinschalige landbouwers opnemen in de waardeketen en gaat na hoe inclusief deze modellen werkelijk zijn voor de kleine ondernemingen (coöperatieven en kmo's). Deze studie is afgerond en wordt later dit jaar gepubliceerd.

De **Union Buildings** vormen de officiële zetel van de Zuid-Afrikaanse regering en omvatten de kantoren van de president. De gebouwen vormen het centrum van het politieke leven van Zuid-Afrika. De Union Buildings, die werden ontworpen door de architect Sir Herbert Baker, bevinden zich weliswaar niet in het centrum van de stad, maar liggen wel op het hoogste punt van Pretoria. Het is een van de Zuid-Afrikaanse nationale erfgoedsites. In de Union Buildings vindt de eedaflegging van de president plaats. Het is ook de plaats waar andere belangrijke officiële evenementen plaatsvinden. Na zijn overlijden in december 2013, lag oud-president Nelson Mandela opgebaard in de Union Buildings en kon het lichaam daar worden gegroet door officials en burgers.

Door Z.E. Ambassadeur Hubert Cooreman werd een **netwerkreceptie** aangeboden voor de delegatie en een selectie van Zuid-Afrikaanse overheids- en academische partners, evenals Belgische partners.

Aanwezigen:
Dr Ward Anseeuw Onderzoeker CIRAD, Universiteit van Pretoria
Mr Tomas Baum Directeur Vlaams Vredesinstituut
Ms Lien Bauwens Regionaal programma-adviseur FOS
Ms Helena Bergé Junior assistant BTC
H. Ex. Hubert Cooreman Ambassadeur
H. Ex. Marcus Cornaro EU Ambassadeur
Mr Patrick De Bouck Ministerraad, Ambassade van België
Ms Naomi De Bryne Junior expert FOS
Ms Katrien Dejongh Audenaert Adjunct-Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering
Dr Carine Dochez Directeur Network for Education and Support in Immunisation, Universiteit Antwerpen
Mr Daan Du Toit Deputy Director-General Department of Science and Technology
Mr Enrico Jacobs Directeur The Belgium Campus
Ms Sara Janssens Junior assistant BTC
Ms Bulelwa Kiva Directeur VK, Ierland & Benelux, Department of International Relations and Cooperation
Mc Lorenci Klopper Adjunct-directeur VK, Ierland & Benelux, Department of International Relations and Cooperation
Prof. Jeffrey Mphahlele Vicevoorzitter Onderzoek, Medical Research Council
H. Ex. Jan Mutton Ere-ambassadeur
Mr Khanyisani Nhlangulela Directoraat VK, Ierland & Benelux, Department of International Relations and Cooperation
Mr Teuns Phahlamohlaka National Research Foundation
Mr Zvi Raman Adjunct-Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering
Mr Ravi Reddy Administatie en Financiën BTC
Dr Geraldine Reymenants Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering
Ms Natasja Rombouts The Belgium Campus
Mr Karl Stouthuysen Consul
Mr Wilfried Theunis Country Programma Manager VVOB
Kol. Claude Van der Donckt Defensieattaché, Ambassade van België
Mr Bart Van Uythem Hoofd Economische en Infrastructuur Sector, Delegatie van de EU
Mr Tom Vander Elst Raad, Ambassade van België
Mr Stefaan Vande Walle Onderwijsexpert VVOB
Ms Katrin Verboven Network for Education and Support in Immunisation, Universiteit Antwerpen
Mr Evert Waeterloos Senior expert BTC

DINSDAG 6 OKTOBER — PRETORIA / KAAPSTAD

07:30 — 08:00	Check-out hotel	Court Classique Hotel, Pretoria
08:00 — 09:00	Transfer naar de Rakgotso High School	
09:00 — 13:00	Bezoek aan de de Rakgotso High school / project VVOB	742 New Eersterus Agricultural Authority, Pretoria Rural, Hammanskraal
13:00 — 14:45	Transfer naar luchthaven	
14:45 — 16:00	Check-in	O.R. Tambo International Airport
16:00 — 18:10	Vlucht BA 6427 Johannesburg - Kaapstad	Duur: 02:10
18:10 — 19:30	Transfer naar Protea Hotel Fire & Ice!	
19:30 — 20:15	Check-in en rust	Protea Hotel Fire & Ice!. Kaapstad
20:15 — 20:30	Transfer naar restaurant	
20:30 — 22:00	Informeel diner	Den Anker, Pierhead, V&A Waterfront, Kaapstad
22:00 — 22:15	Transfer naar Protea Hotel Fire & Ice!	

De delegatie bracht een bezoek aan de Rakgotso High School. Doelstelling van dit bezoek was een kennismaking met de onderwijsproblematiek in Zuid Afrika, de partners van de VVOB (DBE en SACE) en de doelstellingen van de VVOB-ondersteuning van het onderwijs in Zuid-Afrika.

Het werkbezoek van de commissie viel samen met een kort schoolverlof. In de provincie Gauteng zijn er echter scholen, waaronder de Rakgotso High School, die een zogenaamd Secondary School Improvement Plan (SSIP) centre zijn. Deze SSIP centres verschaffen op zaterdag en tijdens het schoolverlof extra onderwijs aan studenten van zwakke scholen. De school voorziet als SSIP centre, in onderwijs voor ongeveer 900 studenten van het 12de leerjaar.

De Rakgotso High School is een Quintile 1 school: een school uit de armste 20% die een subsidie van ongeveer € 70 per student krijgt en waar de studenten geen schoolgeld betalen (scholen uit Q5 – de meeste hiervan zijn voormalige C-scholen voor blanken – krijgen ongeveer € 10/kind). https://sites.google.com/site/httpshighrakgotso

Aanwezigen:

Khaugelo Chauke VVOB
Lindiwe Cook VVOB
Patrick De Bouck Ministerraad, Ambassade van België
Mahomed Haroon Director for Teacher Development, Department of Basic Education
R. Hlongwane SGB Deputy Chairperson, Tshwane North District
Temba Kojana Deputy Director-General for Teacher Development, Department of Basic Education
Yvonne Lechaba VVOB
Andrew Mahlangu SGB Chairperson, Tshwane North District
M.O.S. Mankuroane Circuit Manager, Tshwane North District
Annah Mawela SGB Member, Tshwane North District
Ella Mokgalane Senior Manager, South African Council for Educators
Kalebo Molebalwa Chief Education Specialist, Tshwane North District
Shirley Molobi Director, Tshwane North District
M.A. Mosane School principal, Tshwane North District Rakgotso High School

Zanele Mthembu	Chief Director, Gauteng Province
Cynthia Ntombi Noko	Special Projects Manager, Tshwane North District
Dr Phokwana	Subject Education Specialist Maths, Tshwane North District
Wilfried Theunis	Country Programma Manager VVOB
Seleki Tlhabane	Director for International Relations, Department of Basic Education
Stefaan Van De Walle	Onderwijsexpert VVOB

Het bezoek was als volgt ingedeeld:
09:00 – 09:30 u: voorstelling van de delegatie en introductie door de schooldirecteur en het Department of Basic Education
09:30 – 10:00 u: voorstelling van de VVOB-projecten in Zuid-Afrika, door de VVOB, het Department of Basic Education en de South African Council for Educators
10:00 – 10:45 u: lesbezoek (hiervoor werd de delegatie opgesplitst)
10:45 – 11:45 u: sessie met de schooldirecteur en de leerkrachten wiskunde
11:45 – 12:45 u: lunch

VVOB Zuid-Afrika

De VVOB-ondersteuning 2014-2016 richt zich tot het basisonderwijs via het Ministerie van Basisonderwijs en het South African Council of Educators (SACE), en met een focus op de provincie Vrijstaat. Doel is om de kwaliteit van de continue professionele ontwikkeling van leerkrachten te verbeteren, in het bijzonder met betrekking tot rekenen.

Dit programma is gewijd aan een centraal element van het Integrated Strategic Planning Framework for Teacher Education and Development (ISPFTED): de ondersteuning van de continue professionele ontwikkeling van leerkrachten door middel van 'Professionele Leergemeenschappen'.

Er is onder andere gepland dat iedere provincie in Zuid-Afrika een provinciaal instituut voor lerarenontwikkeling opzet. Deze instituten zullen continue professionele ontwikkeling aanbieden en coördineren. De huidige documentatiecentra van de districten worden 'district centra voor lerarenontwikkeling', die leerkrachten ondersteunen.

Doelstelling van het programma

Leerkrachten en schoolleiders in het lager onderwijs gebruiken gepaste onderwijs-, monitoring- en opvolgingsstrategieën om de leerresultaten van alle leerlingen te verbeteren.

Activiteiten

De ondersteuning van continue professionele ontwikkeling van leerkrachten via 'Professionele Leergemeenschappen' is een centraal element in het Integrated Strategic Planning Framework for Teacher Education and Development (ISPFTED). Het komt aan bod in onderstaande resultaatsgebieden, die elk verwijzen naar één partner:

- In het eerste resultaatsgebied helpt VVOB het Ministerie van Basisonderwijs bij het ondersteunen van de provincies bij het opzetten van 'Professionele Leergemeenschappen' voor de professionalisering van leerkrachten (in wiskunde).

- De Zuid-Afrikaanse 'Raad van leerkrachten' zal de professionele ontwikkeling van leerkrachten en schoolleiders registreren in een managementsysteem. VVOB helpt SACE bij het verbeteren van de processen en systemen.

- In het derde resultaatsgebied zal VVOB het provinciaal Ministerie van Onderwijs van de Vrijstaat helpen bij het verbeteren van de planning en coördinatie van de professionele ontwikkeling van leerkrachten, meer bepaald door de onderwijsspecialisten in de districten bij te scholen.

- Op districtsniveau zal VVOB de onderwijsspecialisten helpen bij de implementatie van professionele ontwikkeling voor leerkrachten rond vakkennis en didactiek van wiskunde.

Partners

Strategische partner: National Department of Basic Education (DBE)

Operationele partners:

- Structuren binnen het DBE: NICPD, CPTD en EMGD;
- South African Council for Educators (SACE);
- Provincial Free State Department of Education (FSDOE);
- District Teacher Development Centre (DTDC) in het district Lejweleputswa (provincie Vrijstaat)

Enkele cijfers i.v.m. onderwijs in Zuid-Afrika (2013):

- 12.883.888 learners (93% in publieke, 4% in privé scholen, 2.2% in ECD, 0.9% in special schools).
- 447.149 educators.
- 30.027 scholen:

o 4.307 ECD centers en special schools;

o 25.720 gewone scholen:

14.558 lagere scholen, 6.384.092 studenten, 197.258 educators;

6.098 secundaire scholen, 3.895.909 studenten, 143.862 educators;

5.064 combinatie scholen, 2.209.647 learners, 83.903 educators.

- Gemiddelde leerkracht/student 29.4:1, gaande van 27.2:1 in de Vrijstaat provincie tot 31.5:1 in Northern Cape.
- Aantal vrouwelijke leerlingen: iets onder 50% van grade R – 9; 51,6%, 54,3% en 55.1% in resp. grade 10-11-12.
- Wat het bereiken van de leerdoelen betreft, scoort Zuid-Afrika zeer slecht, slechter zelfs dan vele Afrikaanse lageinkomenslanden.
- De National Senior Certificate (NSC) of Matric examens aan het einde van het 12de leerjaar bepaalt of de student een secundair diploma krijgt (geslaagd) en met een goeie uitslag (bachelor) naar de universiteit kan. Slagen voor de Matric houd in dat men voor vier vakken 40% haalt, voor twee vakken 30%.
- Slaagpercentages voor de Matric zijn gemiddeld rond de 70%, in Q5 scholen meer dan 90%. Maar dit houdt geen rekening met de leerlingen die grade 12 niet bereiken: van 100 leerlingen die zich inschrijven, bereiken er slechts 50 het 12de leerjaar, 40 slagen in het 12de leerjaar, en 12 zullen zich kwalificeren voor de universiteit.
- Wie geen post-secundair onderwijs krijgt, heeft een zwaar economisch nadeel en een zeer grote kans om langdurig of altijd werkloos te zijn.

WOENSDAG 7 OKTOBER — KAAPSTAD

08:00 — 09:30	Ontbijtvergadering m.b.t. taal en taalbeleid	Protea Hotel Fire & Ice!, Kaapstad
10:00 — 13:00	Transfer naar het parlement	
10:30 — 11:30	Bezoek aan het parlement	Plein Street, CBD, Kaapstad
11:30 — 12:00	Transfer naar restaurant	
12:00 — 14:00	Lunchmeeting AWEPA en PMG	The Company's Garden Restaurant, Kaapstad
14:00 — 14:30	Transfer naar Philippi Village	
14:30 — 16:00	Bezoek aan Philippi Village	Cwangco Cres, Philippi, Kaapstad
16:00 — 16:30	Transfer naar de Graduate School of Business (GSB) van de University of Cape Town	
16:30 — 17:30	Receptie aangeboden door Walter Baets, directeur GSB	Graduate School of Business, 9 Portswood Road, V&A Waterfront, Kaapstad
17:30 — 17:45	Transfer naar Protea Hotel Fire & Ice!	
18:45 — 19:00	Transfer naar ELDC	
19:00 — 21:00	Receptie aangeboden door Flanders Investment and Trade	European Light & Design Centre, 310 Victoria Road, Woodstock, Kaapstad
21:00 — 21:15	Transfer naar Protea Hotel Fire & Ice!	

Met deze ontbijtvergadering, met als voertalen Nederlands en Afrikaans, werd een uitwisseling beoogd inzake (Afrikaanse) taal en taalbeleid in Zuid-Afrika, en de culturele relaties tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika.

Aanwezigen:

Eureka Barnard Directeur Zuid-Afrikaans Centrum voor Nederland en Vlaanderen (SASNEV)
Dr. Willem F. Botha Hoofredacteur en uitvoerend direkteur, Woordeboek van die Afrikaanse Taal (WAT)
Jos Floor Lid managementcomité, LitNet
Dr Michael le Cordeur Docent Universiteit van Stellenbosch / Afrikaanse Taalraad / Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns
Jack Louw Directeur Afrikaanse Taalmuseum en -monument
Amanda Stadler Voorzitter Vriende van Afrikaans
Hendrick Theys Docent Afrikaans, Cape Peninsula University of Technology / Ondervoorzitter Afrikaanse Taalraad
Etienne van Heerden Docent School of Languages and Literature, Universiteit van Kaapstad / Redacteur LitNet
Prof. Steward Van Wyk Voorzitter Departement Afrikaans, Universiteit van de West-Kaap
Prof. Dorothea van Zyl Voormalig directeur US Woordfees

Het **Afrikaans** is één van de elf officiële talen van Zuid-Afrika. Volgens de South Africa Survey 2014/2015 is Afrikaans de moedertaal van 5.220.315 Zuid-Afrikanen, d.i. 14% van de bevolking (ouder dan 15 jaar). Daarmee is het Afrikaans de derde meest gesproken taal, na Zulu (8.603.818 mensen, of 23%) en Xhosa (5.784.485, of 16%), en voor het Engels (3.951.119, of 11%). Het aandeel Afrikaanssprekenden is licht afgenomen t.o.v. 2004, toen zij 15% van de totale bevolking uitmaakten.

In het westelijke deel van Zuid-Afrika, de Noord-Kaap en de West-Kaap is het Afrikaans de meerderheidstaal. In tegenstelling tot wat soms wordt aangenomen, is het Afrikaans niet alleen de moedertaal van de meeste blanken aldaar, maar ook van de meeste kleurlingen in deze provincies. Algemeen genomen is 60% van de blanke Zuid-Afrikanen Afrikaanstalig, terwijl 80% van de gekleurde Zuid-Afrikanen (de zgn. bruinmensen) Afrikaans spreekt. Van de zwarte Zuid-Afrikanen en de Indische/Aziatische gemeenschap spreekt telkens 1% Afrikaans als eerste taal. Engels is echter de lingua franca, en is de taal die wordt gebruikt door de overheid, in het bedrijfs- en handelsleven, in het publieke leven.

In augustus 2012 werd een nieuwe wet aangenomen die nationale en provinciale departementen verplicht drie officiële talen aan te duiden die ze zullen gebruiken voor officiële doeleinden. De wet maakt deel uit van een nationale inspanning om meertaligheid te bevorderen en de status van de inheemse talen te verheffen. Aanvankelijk was er sprake dat twee van de drie ambtelijke talen voorheen benadeelde talen (inheemse talen) zouden moeten zijn. Dit werd gezien als een bedreiging voor het Afrikaans en na sterk protest werd deze clausule uit de wet weggelaten.

Gezien de diversiteit van de groep van Afrikaanstaligen, zijn Afrikaanse organisaties van mening dat Afrikaans kan worden gebruikt ter verzoening van de bevolkingsgroepen. Deze organisaties (zie onder) zijn dan ook actief bezig met inclusieve programma's: vorming, alfabetisering, jeugdwerking, bevordering van ondernemerschap, festivals, competities, publicaties enz. Er wordt benadrukt dat alle initiatieven ter ondersteuning van de taal inclusief moeten zijn, dus gericht op alle sprekers van het Afrikaans.

De **Afrikaanse Taalraad (ATR)** is een Zuid-Afrikaanse koepelorganisatie die zich inzet voor het uitbouwen, bevorderen en beschermen van het Afrikaans als volwaardige taal. De ATR is een verbond van veertig organisaties die zich inzetten voor het Afrikaans, en wordt onder meer gesteund door de Nederlandse Taalunie. Op 3 december 2011 sprak toenmalig ATR-voorzitter, Dr Michael le Cordeur, op uitnodiging van de interparlementaire commissie van de Nederlandse Taalunie, het Nederlandse parlement toe in verband met de status van het Afrikaans http://afrikaansetaalraad.co.za/

Het **Suid-Afrikaanse Sentrum vir Nederland en Vlaandere (SASNEV)** in Pinelands, Kaapstad, voorheen bekend als het Huis der Nederlanden, streeft ernaar om kennis van en belangstelling in Vlaanderen en Nederland te bevorderen. Het Centrum is een ontmoetingsplaats voor zij die Nederlands en Afrikaans spreken. Nederland en Vlaanderen kunnen het Centrum gebruiken als platform voor voordrachten, optredens en het beschikbaar stellen van recente publicaties. Het Centrum beschikt over een goed uitgeruste bibliotheek die zowel Nederlandse als Vlaamse publicaties bevat. Verder heeft het Centrum een leesruimte, vergaderzalen, en een zaal met cateringmogelijkheden. http://sasnev.co.za/

Het **Woordeboek van die Afrikaanse Taal (WAT)** is het meest uitgebreide beschrijvende Afrikaanstalige woordenboek. Het project, dat werd aangevat in 1926, wil de Afrikaanse taal in zijn geheel beschrijven, waarbij niet alleen standaard-Afrikaans aan bod komt, maar ook varianten zoals Kaaps-Afrikaans en Namakwalands-Afrikaans. Tot nog toe zijn 14 volumes gepubliceerd (t/m het eerste deel van de letter S). Het WAT is ook beschikbaar op Cd-rom en in webversie. www.sun.ac.za/wat/index.php/af-ZA

LitNet is een onafhankelijke website over Afrikaanse literatuur. www.litnet.co.za

Het **Afrikaanse Taalmuseum en -monument (ATM)** in Paarl, West-Kaap, is een semi-staatsinstelling. Het museum en monument wil het Afrikaans op een inclusieve manier benaderen en

presenteren. Het voert vooral erfenis- en opvoedingsprogramma's uit om kinderen van verschillende scholen, vnl. in de West-Kaap, lees- en schrijfvaardigheid aan te leren. Daarnaast biedt het ook cursussen in architectuur, museum- en archiefkunde aan. www.taalmuseum.co.za

De **Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns (SAAWK)** werd opgericht in 1909 als Zuid-Afrikaanse Akademie voor Wetenschap, Letteren en Kunst. De naam van de Akademie is in 1942 gewijzigd in die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns. Doel van de SAAWK is de bevordering van wetenschap, technologie en kunst en de bevordering en standaardisering van de Afrikaanse taal en letterkunde in Zuid-Afrika. Sinds haar stichting was de SAAWK verantwoordelijk voor de totstandkoming van onder meer de Stellenbosch Erfenis Stigting en het Afrika-instituut. Ook probeert de SAAWK de belangstelling in de Zuid-Afrikaanse geschiedenis, oudheden, kunst én Nederlandse en Afrikaanse taal en letterkunde te bevorderen. De SAAWK is door de jaren heen bekend geworden wegens de geregelde toekenning van literaire prijzen (waarvan de Hertzogprys de bekendste is), en andere prestige prijzen zoals de N.P. van Wyk Louwmedaille, de Eugène Maraisprys en de Scheepersprys vir Jeugliteratuur.

Het belangrijkste onderdeel van de SAAWK is de Taalcommissie, die in 1915 is opgericht. De Taalcommissie is namens de SAAWK de taalorganisatie en toezichthouder op het Afrikaans, en is belast met de taak om uitspraken over de standaardisering van het Afrikaans te leveren.

www.akademie.co.za

De **Vriende van Afrikaans** werd opgericht in 1994. De vereniging is niet politiek gelieerd en wil inclusief te werk gaan. Hoewel de Afrikaanse taal het uitgangspunt is, wordt veel aandacht besteed aan meertaligheid. Zo werd in maart 2014 een "meertaligheidsweek" georganiseerd in Soweto, met leesworkshops voor kinderen en volwassenen, schrijfcursussen, en een conferentie over tolken en meertaligheid in scholen. www.vriendevanafrikaans.co.za

Jaarlijks vindt in maart het tienaagse festival **Woordfees** plaats in Stellenbosch. Doelstelling van het festival is de Afrikaanse taal en cultuur in al zijn diversiteit te vieren. Het festival heeft daarbij ook aandacht voor Vlaamse en Nederlandse kunst en kunstenaars. In het kader van US Woordfees vindt ook de Dag van de Neerlandistiek plaats. www.sun.ac.za/english/woordfees

PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Het **parlement** was tijdens de periode van het werkbezoek niet in zitting, waardoor er geen officiële ontvangst door de Zuid-Afrikaanse Commissie Buitenlandse Zaken kon plaatsvinden. De meeste parlementsleden bevinden zich buiten de zittingsperiodes immers in hun respectievelijke kieskringen, verspreid over het land. Het bezoek werd daarom noodgedwongen beperkt tot een rondleiding, die een inzicht bood in de concrete werking van de parlementaire democratie in Zuid-Afrika en in de status van Kaapstad als wetgevende hoofdstad van Zuid-Afrika.

Het parlement van Zuid-Afrika bestaat uit twee kamers:

- Lagerhuis: Nationale Vergadering (National Assembly) bestaande uit 400 leden. De Nationale Vergadering werd in 1994 in het leven geroepen.

- Hogerhuis: Nationale Raad van de Provincies (National Council of Provinces) bestaande uit 90 leden. De Nationale Raad van de Provincies werd in 1997 in het leven geroepen en verving hiermee de Senaat als Hogerhuis.

De Nationale Vergadering mag volgens de grondwet niet minder dan 350 en niet meer dan 400 leden tellen. De speaker zit de zittingen van de Nationale Vergadering voor. Hij wordt bijgestaan door een deputy speaker (plaatsvervangend voorzitter). De huidige voorzitter van de Nationale Vergadering is Ms Baleka Mbete van het ANC. Zij vervult de rol van voorzitter sinds de parlementsverkiezingen van 2014. De Nationale Vergadering wordt via algemeen, enkelvoudig kiesrecht gekozen. Verkiezingen worden gehouden op basis van het districtenstelsel. Het ANC bezit een absolute meerderheid van 279 zetels in de Nationale Vergadering. De president van Zuid-Afrika is de leider van de grootste partij in de Nationale Vergadering.

De Senaat werd in 1997 vervangen door de Nationale Raad van de Provincies (NCOP). De Nationale Raad van de Provincies telt 90 leden. De voorzitter zit de vergaderingen van de NCOP voor. De voorzitter van de NCOP is sinds de parlementsverkiezingen van 2014 Thandi Modise van het ANC. In tegenstelling tot de Nationale Vergadering wordt de NCOP niet direct, maar via getrapte verkiezingen gekozen. De rechtstreeks gekozen parlementen van de 9 provincies van Zuid-Afrika kiezen elk uit hun midden 10 afgevaardigden om zitting te nemen in de NCOP. www.parliament.gov.za

Een **lunchmeeting met vertegenwoordigers van AWEPA en de PMG** had als doelstelling te netwerken met en informatie verzamelen over deze organisaties, die beide werken rond democratie en goed bestuur met betrekking tot het parlement.

Aanwezigen:

Wayne Dilles Stagiair AWEPA Zuid-Afrika

Gaile Fullard Directeur Parliamentary Monitoring Group

Ghalib Galant Voorzitter Raad van bestuur Parliamentary Monitoring Group

Richard Kurt Pfaff Programme officer AWEPA Zuid-Afrika

Erika Wessels Bestuurslid Parliamentary Monitoring Group

Alexandrina Wonani Head of Office AWEPA Zuid-Afrika

De **Association of European Parliamentarians with Africa (AWEPA)** werkt in partnerschap met Afrikaanse parlementen om de democratie in Afrika te versterken, Afrika hoog op de Europese politieke agenda te houden en Afrikaans-Europese parlementaire dialoog te faciliteren.

Van 2012 tot 2014 heeft de Vlaamse Regering AWEPA ondersteund voor het SAPL-project (South Africa Provincial Legislatures Support Programme). Dit is een programma rond capaciteitsopbouw voor de negen provinciale regeringen in Zuid-Afrika m.b.t. hun wetgevende taken, de regeringsstructuur en hun functie als volksvertegenwoordigers. www.awepa.org

De **Parliamentary Monitoring Group (PMG)** werd opgericht om de werking van de parlementaire commissies te ondersteunen en informatie op een objectieve manier te verspreiden. De Vlaamse Regering ondersteunt PMG voor de opvolging van het overheidsbeleid rond tewerkstelling en landbouw (vijf parlementaire commissies), i.h.b. kmo-ontwikkeling, duurzame kleinschalige landbouw en voedselzekerheid. (Periode: 2012-2016; budget: € 200.000) PMG stelt de informatie van de parlementaire commissies ter beschikking aan overheidsinstanties en organisaties uit de civiele maatschappij. www.pmg.org.za

14:30 – 16:00 Voorstelling Bertha Centrum voor sociale innovatie en ondernemerschap; Voorstelling en rondleiding in het Philippi Village project

16:00 – 16:30 Transfer naar de UCT Graduate School of Business

16:30 – 17:30 Voorstelling van de UCT Graduate School of Business, gevolgd door een receptie aangeboden door prof. Walter Baets, directeur UCT Graduate School of Business

Doelstelling van het bezoek was een kennismaking met de werking en de projecten van het Bertha Centrum, i.h.b. met betrekking tot sociale innovatie en sociaal ondernemerschap.

Aanwezigen:

Prof. Walter Baets	Directeur Graduate School of Business, Universiteit van Kaapstad
Dr Francois Bonicci	Directeur Bertha Centrum voor Sociale Innovatie en Ondernemerschap, Graduate School of Business, Universiteit van Kaapstad

De Vlaamse Regering heeft een subsidie van 1 miljoen euro toegekend aan de Universiteit van Kaapstad als tegemoetkoming voor de projecten van het Bertha Centrum voor Sociale Innovatie en Ondernemerschap m.b.t. de ondersteuning van het ecosysteem voor sociale ondernemingen in Zuid-Afrika.

Het **Bertha Centrum voor Sociale Innovatie en Ondernemerschap (Bertha Centre for Social Innovation and Entrepreneurship** is nauw betrokken bij de ontwikkeling van Philippi Village. Dit project vindt plaats in een van de grootste townships van Kaapstad, Philippi. De betrokkenheid van het Bertha Centrum heeft tot doel om er (sociaal) ondernemerschap te promoten, lokale capaciteiten te versterken en bij te dragen tot lokale jobcreatie. Het project wordt o.a. ook ondersteund door de Industrial Development Corporation (IDC).

Het Bertha Centrum is een gespecialiseerd centrum binnen de Graduate School of Business van de Universiteit van Kaapstad. Het centrum werd opgericht in 2011 in partnerschap met de Bertha Foundation. Het is uitgegroeid tot een van de meest toonaangevende academische centra in Afrika rond sociale innovatie en sociaal ondernemerschap.

Sinds 2011 heeft het Bertha Centrum al meer dan 300 innovatieve oplossingen en modellen naar voren gebracht voor sociale problemen in Afrika. Een aantal daarvan worden verder onderzocht, zoals bijvoorbeeld Social Impact Bonds, sociale franchisemodellen, innovatiehubs rond gezondheidszorg e.d.m. Het centrum staat ook in voor de opleiding van beloftevolle sociale ondernemers en heeft ervoor gezorgd dat de Graduate School of Business de eerste bedrijfsschool is die sociale impact en innovatie als kernmandaat heeft opgenomen.

Websites: www.gsb.uct.ac.za / www.gsb.uct.ac.za/s.asp?p=389

Philippi Village is een projectontwikkeling die innovatief ondernemerschap combineert met sociale impact. De projectontwikkeling is een publiek-privaat partnerschap en wordt gefinancierd via het Zuid-Afrikaanse Jobfonds. Het project wil jonge en startende ondernemers in Philippi township een ruimte geven om te groeien, capaciteiten te versterken en lokale jobs te creëren. Ruimte voor kleine ondernemers wordt gemengd met recreatie- en winkelfaciliteiten. Het einddoel is lokale economische ontwikkeling promoten in Philippi township.

De Graduate School of Business van de Universiteit van Kaapstad is een van de partners in dit project. De bedoeling is om een aantal cursussen die worden aangeboden door de universiteit te laten plaatsvinden in Philippi en er een Solution Space uit te bouwen waar jonge ondernemers innovatieve ideeën kunnen opdoen, uittesten, ontwikkelen en delen. Het Bertha Centrum zal in partnerschap met de Solution Space de ontwikkeling van programma's voor sociale innovatie en gemeenschapsontwikkeling promoten. Het project werd formeel gelanceerd op 7 september 2015. www.philippivillage.co.za

Receptie aangeboden door FIT woensdag 7 oktober – 19:00

Netwerkreceptie met een twintigtal Vlaamse zakenmensen uit de Kaap. De receptie werd georganiseerd in het Vlaamse bedrijf ELDC.

Aanwezigen (o.m.):

Joep Almenkerk	Almenkerk Wine Estate
Dirk en Katlijn Durnez	Ergosystems, Dirk Durnez Design
Pieter Goiris	Boondoggle
Sarah Heale	Comexas
Koen Hutsebout	Fugro Survey
Marc en Kathleen	Machtelinckx European Light and Design Centre - Ameera
Hans Muylart	Unlimited Group
Ivo Onraedt	Siemens
Yves Roels	Comexim
Pieter Jan Staelens	Energy Vision
Barbara Van de Bosch	Vintage Distributors
Dominique Vanhoudt	TapeTown
Olivier Vanreusel	Comexas
William en Ellen Vaesen	Kwagga

Flanders Investment and Trade (F.I.T.) ondersteunt Vlaamse bedrijven die willen exporteren naar het buitenland, verkent nieuwe exportmarkten, organiseert zakenreizen, beursdeelnames enz., biedt subsidies aan Vlaamse bedrijven voor exporteren en internationaliseren en creëert en faciliteert een netwerk van experts in Vlaanderen en in het buitenland.

Het FIT-kantoor in Zuid-Afrika is gesitueerd in Johannesburg, het zakelijk hart van zuidelijk Afrika. De FIT-vertegenwoordiger ontwikkelt activiteiten in Zuid-Afrika, Botswana, Lesotho, Madagascar, Mauritius, Mozambique, Namibië en Swaziland.

Belgian Business Network

Na zijn aanstelling tot Adviseur Economische Diplomatie, nam Dirk Durnez, samen met Marc Machtelinckx, het initiatief om een netwerk voor Belgische ondernemers op te richten. n het voorbije jaar zijn, naast typische netwerkbijeenkomsten, een aantal andere initiatieven ontwikkeld, zoals Second Belgian Tuesday, een informele maandelijkse bijeenkomst waar nieuwe Belgen in de Kaap worden verwelkomd.

Op dit moment staan er meer dan 300 Vlaamse en Waalse contacten op de BeBN-lijst, is er een actieve samenwerking met Wesgro, wordt gewerkt aan connecties met Cape Town City en de lokale Kamer van Koophandel, en wordt de organisatie meer en meer uitgenodigd om mee te werken aan binnen- en buitenlandse handelsactiviteiten in de Kaap. In november 2014 vond "A Taste of Belgium" plaats, een show , animatie en een Belgische markt in de V&A Waterfront, met medewerking van FIT, Awex en Brussels Invest and Export. Het succes van deze dag moedigde BeBN aan dit initiatief verder te zetten en in de toekomst uit te bouwen tot een multiculturele en zakelijke België-promotieweek. Het promoten van het merk "Belgische Kwaliteit", in al zijn aspecten, is daarbij het hoofddoel.

Na een jaar inlooptijd is het BeBN nu een officiele non-profit organisatie en wordt de eerste AGM in oktober 2015 gehouden. Daarbij wordt uitgekeken om het huidig vrijwilligersteam, dat bestaat uit 5 Vlamingen en 3 Franstaligen, te versterken en een officieel bestuur op te stellen.

Vanaf het begin hebben Dirk Durnez en Steven De Backer (BCCSA in Johannesburg) de wens uitgesproken om één sterk netwerk voor zuidelijk Afrika op te richten. Daar Zuid-Afrika als springplank tot heel Afrika wordt gezien, is het dan ook de bedoeling dat beide organisaties in 2016 effectief nauwer gaan samenwerken en eventueel versmelten tot één Belgische Kamer voor Sub-Sahara Afrika. www.bebn.co.za

DONDERDAG 8 OKTOBER — KAAPSTAD

08:00 — 08:30	Check-out hotel	Protea Hotel Fire & Ice!, Kaapstad
08:30 — 10:00	Transfer naar Piketberg	
10:00 — 13:00	Bezoek aan Piketberg en lichte lunch	
13:00 — 14:30	Transfer naar Altydgedacht Wine Estate	
14:30 — 16:30	Bezoek aan Altydgedacht Wine Estate en wine tasting	Altydgedacht Estate, Durbanville
16:30 — 17:30	Transfer naar luchthaven en check-in	Cape Town International Airport
19:30 — 06:15	Vlucht BA 058 Kaapstad - Londen	Duur 11:45
08:55 – 11:10	Vlucht BA 392 Londen - Brussel	Duur 01:15

Bezoek aan Piketberg

10:00 – 10:15 Verwelkoming
10:15 – 11:15 Ontmoeting met de burgemeester, gemeentesecretaris en leden van de gemeenteraad
11:15 – 11:45 Gedachtewisseling
11:45 – 12:00 Transfer naar FLoW kantoren
12:00 – 13:00 Ontmoeting met FLoW ambassadeurs en lichte lunch

Tijdens een **ontmoeting met de burgemeester, gemeentesecretaris en leden van de gemeenteraad** werd de gemeente Bergrivier voorgesteld: socio-economische kenmerken, geografie, uitdagingen en opportuniteiten. Bergrivier en Heist-op-den-Berg onderzoeken de mogelijkheden om een stedenband aan te gaan. In dat kader hebben de gemeentesecretaris, de schepen voor Noord-Zuidbeleid en de Noord-Zuidconsulent van Heist-op-den-Berg kort de doelstellingen van de stedenband toegelicht. Voorts werden ook het FLoW-project en het Climate Adaptation Network toegelicht, twee projecten die door Vlaanderen worden gefinancierd.

Aanwezigen:

Jonelle Bailey	FLoW ambassadeur
Sammy Claassen	Gemeenteraad Bergrivier
Chevonne Cornelius	FloW ambassadeur
Sandra Crafford	Eerste schepen Bergrivier
Riaan de Vries	Schepencollege Bergrivier
Christeline Dietrich	FloW ambassadeur
Wayne Dirks	Gemeenteraad Bergrivier
Katrien Fret	Noord-Zuidconsulent Stedenband Heist-op-den-Berg
Kirwan Klaase	FloW ambassadeur
Vivian Kotzee	Gemeentedirectie
Hendrik Krohn	Gemeentedirectie
Hanlie Linde	Gemeentesecretaris Bergrivier
April Maarman	Gemeenteraad Bergrivier
Loritha Majerrie	FloW ambassadeur
Evert Manuel	Burgemeester Bergrivier
Prof. Mark New	Adaptation Network Steering Committee
Penelope Price	FLoW Africa / Universiteit van Kaapstad
Johan Raats	Schepencollege Bergrivier
Ian Schaffers	Coördinator FLoW Bergrivier
Sanet Smit	Gemeenteraad Bergrivier
Danny Smith	Gemeenteraad Bergrivier
Chris Snyders	Gemeenteraad Bergrivier
Christerene Snyders	Gemeenteraad Bergrivier
Marlin Swatz	FLoW ambassadeur
William van der Byl	FloW ambassadeur
Kobus van Niekerk	Gemeentedirectie
Aletta van Sittert	Strategisch manager Bergrivier
Ray van Rooy	Schepencollege Bergrivier
Kelly Van Tendeloo	Schepen van jeugd, Noord-Zuidbeleid, informatica en diversiteit Heist-op-den-Berg
Hans Welters	Gemeentesecretaris Heist-op-den-Berg
Gina Ziervogel	FLoW Bergrivier / Onderzoeker Universiteit van Kaapstad

De gemeente **Bergrivier** ontstond in 2000 uit een fusie van drie kleinere deelgemeentes. Gelegen in de provincie Westkaap, omvat het een totaal grondgebied van ongeveer 4400 km² met o.a. een kustlijn. De belangrijkste dorpen in de gemeente zijn: Piketberg (administratieve zetel), Porterville, Velddrif, Dwarskersbos, Eendekuil, Aurora, Redelinghuys, Goedverwacht en Wittewater.

De gemeente heeft ongeveer 50.000 inwoners, vooral kleurlingen. De jeugd vertegenwoordigt 58% van de totale inwoners. Het Afrikaans is de moedertaal van 91% van de inwoners.

Volgens de laatste gegevens van 2001, heeft bijna 75% van de bevolking boven 18 jaar een maandelijks inkomen van minder dan € 120 per maand. Armoede en ongelijkheid neemt de laatste jaren toe en wordt verergerd door de hoge werkloosheid, vooral onder de jeugd. Het creëren van jobs en het versterken van capaciteiten bij de jeugd staan dus hoog op de agenda bij het gemeentebestuur.

FLoW staat voor Fostering Local Wellbeing. Het project kadert in een ruimer initiatief van de provincie Westkaap om lokale gemeenten te ondersteunen in de planning en uitvoering van klimaatadaptatie-programma's, het zogenaamde Gemeentelijk Ondersteuningsprogramma voor Klimaatsverandering. In Bergrivier besloot de provincie Westkaap om een partnerschap aan te gaan met de Universiteit van Kaapstad, en meer bepaald het ACDI (African Climate & Development Initiative), om een model uit te testen in de gemeente waarbij klimaat adaptatie wordt gelinkt met lokale economische ontwikkeling met focus op de jeugd.

Het pilootproject, FLoW, werd goedgekeurd voor financiering door Vlaanderen binnen een projectoproep rond klimaat die werd georganiseerd door het Technisch en Management ondersteuningsprogramma i.s.m. de Nationale Thesaurie. De bijdrage bedraagt ongeveer € 100.000. Een tweede fase van het project werd onlangs goedgekeurd voor een bijkomende € 100.000. Het model wordt getest in de Westkaap en in KwaZulu-Natal.

Het FLoW project wil de aanpassingscapaciteit versterking van lokale gemeentes aan klimaatwijzigingen, aan toenemende economische ongelijkheid en hoge werkloosheid bij de jeugd. Het doet dit door een aantal met elkaar verweven activiteiten zoals de introductie van een lokaal alternatief betaalmiddel, participatieve mapping van troeven in het dorp/de gemeente, het verzamelen van verhalen via het maken van video's op gsm en leiderschapstraining bij de jeugd (FLoW ambassadeurs). http://flowafrica.org/

In 2014 keurde de Vlaamse Regering een bijdrage goed t.w.v. € 420.000 voor de ondersteuning van het nationaal **klimaatadaptatienetwerk** (periode: 2015-2017). Het netwerk wordt beheerd door de NGO Environmental Monitoring Group (EMG). Het project beoogt een succesvolle aanpassing van kwetsbare gemeenschappen aan klimaatschommelingen en -verandering. Het netwerk focust zijn activiteiten op: a) bewustmaking en opleiding van overheidspersoneel dat te maken heeft met klimaat adaptatie, b) monitoring van het overheidsbeleid rond klimaatsverandering en -adaptatie en c) het vergaderen en delen van kennis m.b.t. klimaatadaptatie algemeen en voor kwetsbare gemeenschappen in het bijzonder. www.adaptationnetwork.org.za

Bezoek aan Altydgedacht Wine Estate

Altydgedacht Estate, dat werd opgericht in 1698, is een familieboerderij die oude tradities combineert met modern methodes om wijn te maken. Het is een van de historische boerderijen op de flanken van de Tygerberg en is sinds 1852 in handen van de familie Parker. http://altydgedacht.co.za/

Bijkomende informatieve elementen:

- **LANDINFORMATIE**

Algemeen

De Republiek van Zuid-Afrika heeft een oppervlakte van 1.219.090 km² (40 x België), en telt 48,7 miljoen inwoners, waarvan 80% zwart, 10% blank, 7,5% *coloured* en 2,5% Aziatisch.

Zuid-Afrika is een federale republiek met één nationale regering en negen provinciale regeringen. De President wordt verkozen voor een periode van vijf jaar door de *National Assembly* en kan maximaal twee termijnen voldoen. Het bicameraal parlement wordt verkozen voor een periode van vijf jaar met een *National Assembly* (400 rechtstreeks verkozen parlementsleden) en een *National Council of Provinces* (90 vertegenwoordigers van de provincies).

De rechterlijke macht is volledig onafhankelijk en is enkel onderworpen aan de Grondwet en de wetten van het land. Ze interpreteert en controleert de wetgeving op diens grondwettelijkheid.

Religie speelt een belangrijke rol in de Zuid-Afrikaanse samenleving. 80% van de bevolking behoort tot het christendom (Afrikaanse evangelische kerken en pentecoastals, gereformeerde Nederlandse kerk, katholieken, lutheranen).

Er zijn in Zuid-Afrika elf officiële talen: Engels (lingua franca), Afrikaans, Zulu, North Sotho, South Sotho, Xhosa, Tsonga, Tswana, Ndebele, Venda en Swazi. Zulu en Xhosa zijn de meest gesproken talen, gevolgd door Afrikaans en Engels.

Politiek

Bij de laatste verkiezingen van mei 2014 behaalde het linkse ANC (African National Congress) een comfortabele meerderheid (62%). De partij verloor licht, maar behoudt haar greep op de nationale en provinciale machtsniveaus, met uitzondering van de Westkaap en Kaapstad (in handen van de liberale Democratic Alliance of DA). De President van Zuid-Afrika is Jacob Zuma; Cyril Ramaphosa is vicepresident.

Het ANC bestuurt het land in een coalitie met haar traditionele partners: de South African Communist Party (SACP) en het Congress of South African Trade Unions (COSATU). De belangrijkste oppositiepartij naast de DA, zijn de radicaal-linkse Economic Freedom Fighters (EFF) van Julius Malema.

De eerstkomende verkiezingen zijn de lokale verkiezingen van 2016, waarbij de macht van het ANC in de grote metropolen zoals Port Elizabeth, Johannesburg en Pretoria onder druk kan komen te staan.

Economie

Zuid-Afrika is de 28ste economie in de wereld en de tweede grootste op het continent, na Nigeria. Zuid-Afrika behoort tot één van de negen *upper middle income countries* op het continent. Het BBP per inwoner is vergelijkbaar met dat van Brazilië. Het land kent echter een van de grootste indexen qua inkomensongelijkheid. Ook regionaal zijn er enorme verschillen binnen het land.

De Zuid-Afrikaanse economie is sterk gediversifieerd, maar is vooral gericht op de aanzienlijke natuurlijke bodemschatten. Daarnaast zijn de financiële sector en de nijverheid de grootste bijdragers aan de economie. Het land kent een efficiënte infrastructuur, een goed ontwikkeld bankwezen, moderne communicatiemiddelen en grote stedelijke centra. Zuid-Afrika is de belangrijkste import- en exporthub voor zuidelijk Afrika. Met een marktkapitalisatie van 800 miljard dollar is de Johannesburg Stock Exchange (JSE) tien keer groter dan elke andere beurs op het continent.

- BILATERALE RELATIES VLAANDEREN – ZUID-AFRIKA

Van bij aanvang van het Vlaamse buitenlands beleid in 1993 werd zuidelijk Afrika als prioritaire regio naar voren geschoven, met Zuid-Afrika als prioritaire partner. Na de afschaffing van het apartheidsregime wilde Vlaanderen haar solidariteit betuigen bij de opbouw van een democratisch Zuid-Afrika. Later werd de samenwerking uitgebreid naar ontwikkelingssamenwerking, cultuur, wetenschap en innovatie, economie en handel, jeugdbeleid en onderwijs. Verschillende actoren werden betrokken bij deze samenwerking: ministers en overheidsdepartementen, wetenschappelijke en hogeronderwijsinstellingen, NGO's, bedrijven en private partners.

De overheid-tot-overheidsrelaties tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika vinden hun oorsprong in de intentieverklaring die de Vlaamse regering met Zuid-Afrika ondertekende in 1994, net na de eerste democratische verkiezingen in het land. Deze intentieverklaring dekte een breed palet aan gemeenschapsbevoegdheden – onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport – en zou de basis leggen van de daaropvolgende intentieverklaringen, memoranda van overeenstemming en samenwerkingsverdragen die de Vlaams-Zuid-Afrikaanse samenwerking institutioneel vorm geven. In

1996 werd een algemeen samenwerkingsverdrag inzake onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport ondertekend. Dit verdrag werd in 2002 herzien en uitgebreid naar alle Vlaamse bevoegdheden.

Sinds februari 1999 heeft Vlaanderen een algemeen afgevaardigde (AAVR) in Pretoria, die optreedt als eerste contactpunt tussen de regeringen, overheidsdepartementen en andere actoren in Vlaanderen en Zuid-Afrika. Het ambtsgebied van de AAVR omvat Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambique, Namibië, Swaziland en Zuid-Afrika.

Tussen 1994 en 2015 vonden er 23 officiële bezoeken van Vlaamse ministers plaats aan Zuid-Afrika, terwijl er 24 officiële bezoeken van leden van de Zuid-Afrikaanse nationale en provinciale regeringen aan Vlaanderen plaatsvonden. De bezoeken waren politiek of economisch van aard, of vonden plaats in het kader van ontwikkelingssamenwerking.

Vanaf het begin was de samenwerking met Zuid-Afrika erg uitgebreid van aard. Het omvatte opleidingen in de haven- en toeristische sector, parlementaire uitwisseling, steun aan KMO's via mentorprogramma's, uitwisseling en samenwerking in de culturele en academische sector, conferenties en cursussen in mensenrechten, steun aan jeugdcentra enz. De samenwerking met Zuid-Afrika wordt niet alleen door het Departement internationaal Vlaanderen vorm gegeven; ook andere departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid, m.n. de beleidsdomeinen OND, EWI, CJSM en LNE (en hun voorgangers), zijn betrokken, hoewel deze activiteit in de laatste jaren – o.a. als gevolg van algemene besparingsoperaties – enigszins werd terug geschroefd.

De Vlaamse relaties en samenwerking zijn ook geen exclusieve aangelegenheid van overheden, maar omvatten eveneens interpersoonlijke relaties en samenwerking tussen middenveldorganisaties, bedrijven, kennis- en cultuurinstellingen enz. In de ontwikkeling hiervan heeft de Vlaamse overheid geen of een veeleer faciliterende rol gespeeld. Enkele voorbeelden hiervan. Sinds 1994 is de Vlaamse export naar Zuid-Afrika bijna vervijfvoudigd. In 1994 bedroeg de totale goederenexport van Vlaanderen naar Zuid-Afrika € 259 miljoen; in 2014 was dat € 1,235 miljard, waarmee Zuid-Afrika de 37ste exportmarkt voor Vlaanderen was. Tegelijk steeg de Zuid-Afrikaanse export naar Vlaanderen van € 1,212 miljard in 1994 naar € 1,847 miljard in 2014. Zuid-Afrika is daarmee de 24ste leverancier van goederen aan Vlaanderen. Belangrijkste exportproducten zijn machinerie en farmaceutische producten, terwijl Vlaanderen vooral auto's en diamant uit Zuid-Afrika importeert.

Toerisme is volle opgang: het aantal Vlaamse bezoekers aan Zuid-Afrika stijgt jaarlijks. Het aantal Zuid-Afrikaanse studenten dat in Vlaanderen studeert steeg van 9 in het academiejaar 2004-2005 naar 92 in het academiejaar 2013-2014. In het kader van het Erasmus Mundus uitwisselingsprogramma is Vlaanderen voor het academiejaar 2015-2016 de op een na populairste bestemming voor Zuid-Afrikaanse studenten, net na Nederland. Tegelijk is er een groeiende interesse van Vlaamse studenten, onderzoekers en docenten om naar Zuid-Afrika te komen. Dit wordt weerspiegeld in het aantal samenwerkingsovereenkomsten tussen Vlaamse en Zuid-Afrikaanse hogeronderwijsinstellingen.

De Vlaamse relaties met Zuid-Afrika, zijn dus een dynamisch gegeven, divers naar zowel vorm als inhoud.

- **ONTWIKKELINGSSAMENWERKING MET ZUID-AFRIKA**

De Vlaamse Regering focust haar ontwikkelingssamenwerking op zuidelijk Afrika, en meer specifiek op drie landen: Malawi, Mozambique en Zuid-Afrika. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om met haar internationale samenwerking bij te dragen aan een voorspoedige en rechtvaardige wereld. De ontwikkelingssamenwerking is gericht op armoedebestrijding en socio-economische ontwikkeling in de partnerlanden. In Mozambique ligt de focus op de toegang tot gezondheidszorg, terwijl in Malawi wordt gewerkt rond voedselzekerheid en landbouw.

Vlaanderen en Zuid-Afrika ondertekenden in 2001 een Memorandum van Overeenstemming over Ontwikkelingssamenwerking. De samenwerking werd afgebakend tot drie provincies: KwaZulu-Natal, Limpopo en de Vrijstaat. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking was initieel gericht op armoedebestrijding, de promotie van democratisering op provinciaal en lokaal niveau en de voortzetting van de langetermijnrelaties met Zuid-Afrika. Vanaf 2005 werd een Landenstrategienota (LSN) goedgekeurd tussen beide partners, waarbij de aanpak meer werd gefocust op langetermijnprogramma's die door de provincies werden ingediend. Gezondheidszorg, jobcreatie, landbouw en voedselzekerheid stonden hierbij centraal.

In 2011 werd een nieuwe LSN II 2012-2016 goedgekeurd door beide regeringen waarbij het de bedoeling was om oplossingen te vinden voor de hoge werkloosheid, vooral bij jongeren. De huidige focus ligt dan ook op jobcreatie door kmo-ontwikkeling en op sociaal ondernemerschap. 25 miljoen euro werd hiervoor toegekend door Vlaanderen.

ZUID-AFRIKA: OVERZICHT LOPENDE PROJECTEN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING			
Naam project	**Uitvoerende partner**	**Subsidie**	**Looptijd**
Jobcreatie in Zuid-Afrika door de ontwikkeling van duurzame ondernemingen	Internationale Arbeidsorganisatie	€ 3.305.000	2014 - 2016
Private en publieke aanbesteding en de sociale economie	Internationale Arbeidsorganisatie	Fase 1: € 630.000 Fase 2: € 1.735.926	Fase 1: 2012 - 2014 Fase 2: 2014 - 2016
Kennisopbouw en -uitwisseling m.b.t. jobcreatie via KMO-ontwikkeling in Zuid-Afrika en Malawi/Mozambique	Internationale Arbeidsorganisatie	€ 600.000	2015 - 2017
Uitbouw van het fonds voor sociale economie in Zuid-Afrika	Industrial Development Corporation (IDC)	Fase 1: € 4.000.000	Fase 1: 2014-2015
Ondersteuning van sociaal en milieuvriendelijk ondernemerschap in Zuid-Afrika	SEED - Adelphi	€ 771.047	2012 - 2016
Ontwikkeling van partnerschappen voor een betere vertegenwoordiging van kleine ondernemers in Zuid-Afrika	TRIAS i.s.m. UNIZO	Fase 1: € 900.000 (niet LSN)	2013 - 2015
Ondersteuning van het ecosysteem voor sociale ondernemingen in Zuid-Afrika	Universiteit van Kaapstad (Bertha Centre for Social Innovation & Entrepreneurship)	€ 1.000.000	2015 - 2017

Bouwen aan het ecosysteem voor sociale ondernemingen in Zuid-Afrika	Universiteit van Pretoria – GIBS (Gordon Institute of Business Science)	€ 702.000	2015 - 2017
Landobservatorium Zuid-Afrika	Universiteit van Pretoria	€ 406.450	2014 - 2016
Deelname en versterking van de civiele maatschappij in de realisatie van sociale en economische rechten in Zuid-Afrika	Foundation for Human Rights	€ 1.285.000	2013 - 2015
Versterken klimaatadaptatienetwerk Zuid-Afrika	Environmental Monitoring Group	€ 420.000	2015 - 2017
Opvolging van de parlementaire commissies rond tewerkstelling, landbouw en voedselzekerheid in Zuid-Afrika	Parliamentary Monitoring Group	€ 200.000	2013 - 2017
Thematische en management ondersteuning	National Treasury	"restmiddelen" (+/- € 2.000.000)	2012 - 2016

- **WERKING ALGEMENE AFVAARDIGING VAN DE VLAAMSE REGERING**

De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in zuidelijk Afrika is het diplomatieke aanspreekpunt van de Vlaamse Regering in de 7 landen van het ambtsgebied. De uitgezonden personeelsleden behoren tot het diplomatieke personeel van de Belgische Ambassade, maar de aansturing gebeurt rechtstreeks door het Departement internationaal Vlaanderen. De Algemene Afvaardiging behartigt alle bevoegdheden van de Vlaamse Regering in het ambtsgebied, dat Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambique, Namibië, Swaziland en Zuid-Afrika omvat. Het hoofdkantoor van de AAVR is gevestigd in Pretoria, het diplomatieke hart van Zuid-Afrika. Daarnaast zijn er kantoren in Lilongwe in Malawi, en Maputo in Mozambique, waar de ontwikkelingssamenwerking met die partnerlanden wordt opgevolgd.

De samenwerking met Zuid-Afrika betreft een horizontale samenwerking, met betrokkenheid van verschillende ministers, departementen, wetenschappelijke en hogeronderwijsinstellingen, NGO's, culturele actoren en private spelers. De samenwerkingsgebieden kunnen als volgt worden gecatalogeerd:

- Politieke samenwerking: Dit omvat o.a. het inhoudelijk en praktisch organiseren van officiële bezoeken, het onderhouden van de relaties met de nationale en provinciale regeringen van Zuid-Afrika en de andere partnerlanden, politieke verslaggeving en het voorbereiden van de Vaste Gemengde Commissies.
- Ontwikkelingssamenwerking: In de kantoren in de partnerlanden worden de projecten ontwikkelingssamenwerking inhoudelijk en financieel opgevolgd en worden de relaties met de partners behartigd.

- Kunst en cultuur: De culturele samenwerking tussen Vlaanderen en de partnerlanden bevordert de culturele uitwisseling en draagt bij tot de internationale uitstraling van vlaanderen door het opzetten of ondersteunen van culturele activiteiten. Daarvoor beschikt de AAVR over het "cultureel rugzakje" van het Departement CJSM. Daarnaast worden ook samenwerkingsinitiatieven op vlak van taalverwantschap ontplooid.
- Academische samenwerking: Dit heeft het bevorderen van onderzoekssamenwerking en de promotie en ondersteuning van studenten- en docentenmobiliteit tot doel. De AAVR treedt hier vooral op als facilitator voor de Vlaamse wetenschappelijke en hogeronderwijsinstellingen.
- Publieksdiplomatie: Door het ontwikkelen van een website en sociale media, evenals met gerichte communicatie, wordt Vlaanderen in de kijker geplaatst. Jaarlijks wordt een grootschalige receptie georganiseerd naar aanleiding van het Feest van de Vlaamse Gemeenschap. Via het Flanders Inspires International Visitors programma worden beloftevolle Zuid-Afrikanen ondergedompeld in hun relevant beleidsveld in Vlaanderen voor de duur van een week.
- Multisectorale thema's:
  - Jeugd: Er is een goed geinstitutionaliseerde partnerschap tussen het Departement CJSM en het National Youth Development Agency.
  - Mensenrechten en goed bestuur: Met de Advanced Human Rights Courses van het Centre for Human Rights van de Universiteit van Pretoria worden lessenreeksen over mensenrechten en de uitwisselingen met Vlaamse professoren ondersteund.
  - Herdenking Eerste Wereldoorlog: Via het door het Vlaams Audiovisueel Fonds ontwikkelde filmpje "12 minutes about peace" worden lessenreeksen rond oorlog en vrede in Zuid-Afrikaanse scholen ondersteund.

Economische samenwerking

Het kantoor van Flanders Investment & Trade in Johannesburg begeleidt Vlaamse bedrijven op de lokale markt en ondersteunt buitenlandse bedrijven die in Vlaanderen willen investeren. (De werking van het FIT-kantoor staat los van dat van de AAVR, en wordt rechtstreeks aangestuurd door het FIT-hoofdbestuur in Brussel.)

Werkbezoek Milaan Wereldexpo / juni 2015

Woensdag 3 juni

De delegatie verzamelde om 7 uur op de luchthaven van Zaventem voor een EasyJet vlucht naar Milaan (vertrek 08u30, aankomst 10u00)

Op de luchthaven Malpensa werd de delegatie verwelkomd door mevrouw Karin Tolomei van FIT-Milaan. Met een minibus ging het vervolgens naar hotel Domina Fiera Milano, waar werd ingecheckt en vervolgens werd geluncht. Tegelijk verzorgde mevrouw Tolomei een toelichting over de werking van FIT in Milaan en omgeving.

Iets voor 14u volgde dan de transfer naar de terreinen van de wereldtentoonstelling, waar de groep werd opgewacht in het Belgisch paviljoen.

Vanaf werd, samen met minister-president Geert Bourgeois, commissaris-generaal Leo Delcroix en een aantal genodigden, een geleid bezoek gebracht aan het Belgisch paviljoen. Aansluitend werd een bezoek gebracht aan de paviljoenen van enkele andere landen (onder meer China en Japan).

Vanaf 19 uur nam de delegatie deel aan het netwerkingevent dat naar aanleiding van de Vlaamse VIP-dag in het Belgische paviljoen werd georganiseerd.

Donderdag 4 juni:

Omstreeks 09.00 uur werd per bus vertrokken naar Bergamo.

Omstreeks 10.15 uur kwam de delegatie, gelijktijdig met de van luchthaven Malpensa vertrokken delegatie van de commissie voor Economie, ontvangst door L. Marabini op "Centro delle Professioni", illustratie van project "Kilometro Rosso" en van de activiteiten van Parco scientifico tecnologico (Missie, project en samenwerkingen, socio-economische gevolgen op het territoriu, vooruitzichten, …)

10.30u: ontvangst bij Brembo door R. Vavassori;

10.45u: voorstelling bij Brembo (R. Vavassori);

11.15u: bezoek aan de tentoonstellingsruimte (verdeeld over 2 groepen– begeleiding door R. Vavassori e A. Ferrari);

11.45u: bezoek aan testzone (verdeeld over 2 groepen – Vavassori e Ferrari samen met da A. De Angeli e D. Guastamacchia);

Aansluitend lunch

14.30u: Transfer naar luchthaven Malpensa (8 leden)

Deelnemers:

Rik Daems (voorzitter) Güler Turan (eerste ondervoorzitter)Jan Van Esbroeck (tweede ondervoorzitter)

Karin Brouwers Herman De Croo Ingeborg Demeulemeester Danielle Godderis-T'Jonck

Ward Kennes Joris Poschet Tine Soens Ann Soete Karim Van Overmeire

Manuëla Van Werde Johan Verstreken

Luc Van der Borght (Commissiesecretaris)

Werkbezoek Parijs / januari 2015

De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bevindt zich in het politieke en diplomatieke centrum van de Franse hoofdstad. Op hetzelfde adres houdt ook Flanders Investment and Trade (F.I.T.) kantoor. F.I.T. begeleidt Vlaamse bedrijven op de Franse markt en ondersteunt buitenlandse bedrijven die in Vlaanderen willen investeren. Tourisme Belgique Flandre et Bruxelles heeft eveneens een kantoor bij de Vlaamse Vertegenwoordiging in Parijs. Het is hun taak toerisme naar Vlaanderen en Brussel te promoten. Tot slot huist ook het Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) in dit gebouw.

De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in Parijs behartigt – investeringen en handelsactiviteiten van bedrijven uitgezonderd – alle bevoegdheden van de Vlaamse Regering in Frankrijk. Het gaat om alle domeinen waarvoor Vlaanderen in België bevoegd is zoals onderwijs, gezondheidszorg, sociaal welzijn, de federale staatsstructuur, wetenschap en innovatie, landbouw, leefmilieu, cultuur, kunsten en erfgoed. De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in Parijs is ook de contactpersoon met de internationale instellingen UNESCO en OESO die in Parijs gevestigd zijn.

Donderdag 29 januari

1) Algemene voorstelling van de Algemene Afvaardiging en presentatie van de bilaterale samenwerking met Frankrijk

De delegatieleden werden in het gebouw van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering ontvangen door de heer *Filip D'havé*, Algemeen Afgevaardigde, die een uiteenzetting gaf over de samenstelling, de missie en de activiteiten van de Vlaamse Afvaardiging in Parijs. Die afvaardiging is één van de elf Vlaamse afvaardigingen in de wereld. Puur bilateraal zijn de posten in Berlijn, Den Haag, London, New York, Madrid, Pretoria, Warschau, Wenen. Puur multilateraal: Brussel (Permanente Vertegenwoordiging bij de EU) en Genève. De Vlaamse Afvaardiging in Parijs is in die zin uniek, dat ze als enige een gemengd karakter heeft. De multilaterale samenwerking heeft inzonderheid betrekking op de OESO, de UNESCO en de Raad van Europa (cf. infra).

Aan de hand van zes thematische krachtlijnen, ging de heer D'havé in op de situatie in Frankrijk, de relaties met Vlaanderen en België, de vormen van samenwerking, de (gemeenschappelijke) dossiers en waarop wordt ingezet om Vlaanderen op de kaart te zetten in Frankrijk en er zijn belangen te behartigen.

2) Presentaties F.I.T., Visit Flanders en VLAM met vraag en antwoord

Na een lichte lunch, die werd benut om kennis te maken met de vertegenwoordigers van Flanders Investment & Trade, Visit Flanders en het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing, presenteerden deze vertegenwoordigers hun werking in Parijs/Frankrijk.

De heer *Jan Offner* (F.I.T., Vlaams economisch vertegenwoordiger) situeerde de economische omvang van Frankrijk, Vlaanderen in vergelijking tot de Franse regio's, de handel tussen Vlaanderen /België en Frankrijk en de wederzijdse investeringen en wat de F.I.T.-diensten doen om dit te bevorderen.

Namens Visit Flanders sprak mevrouw Pascale Schuddings, P & R media manager, over de Franse markt en de acties die in 2015 worden opgezet om Franse toeristen naar Vlaanderen te krijgen.

De directeur van het Vlaams Agentschap voor Agromarketing (VLAM), de heer Freddy Dutoit, wees erop dat Frankrijk het eerste exportland voor de Vlaamse land- en tuinbouw is en lichtte de acties toe om de Vlaamse land- en tuinbouwproducten te promoten in Frankrijk.

3) Voorstelling multilaterale samenwerking, met bijzondere focus op de Vlaamse samenwerking met de Intergouvernementele Oceanografische Commissie van de UNESCO (IOC)

Dries Willems, Adjunct Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering, ging vervolgens nader in op de multilaterale samenwerking en stond daarbij eerst stil bij de Raad van Europa, een intergouvernementele organisatie die vooral tot doel heeft in Europa de mensenrechten te beschermen, de culturele verscheidenheid te bevorderen en rassendiscriminatie en onverdraagzaamheid te bestrijden. Vervolgens situeerde hij ook de OESO en de UNESCO en het belang van deze organisaties voor Vlaanderen.

Dr. *Rudy Herman*, senior researcher bij het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) van de Vlaamse overheid, stelde het Vlaams Unesco "Wetenschappen" trustfonds FUST voor, dat in 1999 werd opgestart. Hij schetste de krachtlijnen, de procedures en de grote krachtlijnen voor de toekomst, inzonderheid het verzekeren van de watervoorziening.

4) Diner op de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering

Aan dit diner werd onder meer deelgenomen door de Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering, Z.Exc. de heer Patrick Vercauteren Drubbel, Ambassadeur van België in Frankrijk, Z. Exc. de Yves Haesendonck, Ambassadeur en Permanent Vertegenwoordiger van België bij UNESCO/OESO en diverse Vlaamse medewerkers bij de OESO en de UNESCO. Gespreid over de avond, werden uiteenzettingen gehouden door achtereenvolgens Algemeen Afgevaardigde Filip D'havé, de heer Dirk Witters (directeur-generaal KBC Frankrijk), de heer Dirk Van Damme (Afdelingshoofd, Afdeling voor Innovatie en meten van vooruitgang, Directoraat Onderwijs en Vaardigheden van de OESO) en de heer Vincent Defourny (Directeur, Afdeling voor Samenwerking met extrabudgettaire donoren, Bureau voor Strategische Planning van de UNESCO).

Vrijdag 30 januari

5) Gesprek met de Directeur-generaal van de UNESCO, mevrouw Irina Bokova, over de strategische prioriteiten van de organisatie en de samenwerking met Vlaanderen

De UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) houdt zich bezig met onderwijs, wetenschappen, cultuur en communicatie. Gezien de Vlaamse autonomie op deze gebieden, is het logisch dat ook de UNESCO één van de prioritaire internationale organisaties is. In 1998 sloot Vlaanderen dan ook een samenwerkingsakkoord met deze VN-organisatie. Door die samenwerkingsovereenkomst kan de UNESCO rekenen op Vlaamse expertise, financiële middelen, netwerken en ideeën, terwijl de Vlaamse overheid een beroep kan doen op het advies en de kennis van de UNESCO.

Tijdens het gesprek had directeur-generaal Bokova het onder meer over de ingrijpende hervormingen die bij de organisatie moesten worden doorgevoerd na de toetreding van Palestina en het als gevolg daarvan wegvallen van de financiële middelen uit de VS (die zowat 25% van het totale budget vertegenwoordigden). Op verzoek van de delegatie werd ook gefocust op de werking van de UNESCO inzake mensenrechten en de vrijheid van meningsuiting.

6) Rondetafelgesprek over de erfgoedconventies van de UNESCO met vertegenwoordigers van de Erfgoeddivisie en van de Divisie voor Creativiteit

Namens de UNESCO werd aan het rondetafelgesprek deelgenomen door:

- de heer Alfredo Pérez de Armiñán, Assistant Director-General for Culture
- de heer Kishore Rao, Director, Heritage Division, Culture Sector
- dr Mechtild Rossler, Deputy Director, Heritage Division, Culture Sector

- mevrouw Cécile Duvelle, Secretary, Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Chief, Intangible Cultural Heritage Section, Culture Sector
- de heer Vincent Defourny, Directeur, Afdeling voor Samenwerking met extrabudgettaire donoren, Bureau voor Strategische Planning

Na een overzicht van de diverse UNESCO cultuurconventies, met als eerste de Conventie voor de bescherming van culturele eigendom in geval van gewapende conflicten (1954), vond een gedachtewisseling plaats over de hefboomfunctie van erfgoed als katalysator voor ontwikkeling, toerisme en vredesopbouw.

7) Lunch in het UNESCO restaurant met de stagiairs uit het Vlaamse stagefinancieringsprogramma

Sinds 2001 verleent de Vlaamse overheid stagefinanciering. De Vlaamse overheid wil met deze subsidie zowel de organisatie als de stagiair helpen: de subsidie is bedoeld voor kandidaten die een stageplaats in een internationale organisatie in de wacht hebben gesleept en die jonger zijn dan 35 jaar bij de aanvang van de stage. De subsidies die de Vlaamse regering via haar programma aanbiedt, zijn bedoeld om jonge mensen te helpen de financiële hindernis te overwinnen die hen ervan zou kunnen weerhouden om stage te lopen bij een internationale organisatie. Tegelijkertijd wil de Vlaamse overheid de verspreiding van Vlaamse expertise vergemakkelijken en een sterk en initiatiefrijk netwerk van professionelen bij internationale organisaties uitbouwen.

8) Gesprek met de secretaris-generaal van de OESO, de heer Angel Gurria, over de strategische prioriteiten van de organisatie en de samenwerking met Vlaanderen

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is in de eerste plaats een denktank die zich richt op beleidsadvies voor de lidstaten. Hiertoe doet de organisatie doorlichtingen van het beleid van de lidstaten. Het bekendst zijn de Economic Outlook en de Economic Survey.

De OESO is voor Vlaanderen een prioritaire internationale organisatie. De OESO werkt in meer dan 200 werkgroepen en op uiteenlopende domeinen samen met afgevaardigden van overheden. Vlaanderen is sterk vertegenwoordigd in de werkgroepen over onderwijs, landbouw, milieu en duurzame ontwikkeling, werkgelegenheid, technologie en innovatie en overheidsmanagement.

De heer Gurria situeerde de OESO sinds de oprichting ervan en gaf aan waar de organisatie allemaal mee bezig is. Tijdens de gedachtewisseling werd onder meer ingezoomd op aandacht van de OESO voor de regio's.

1 Concluderend

Het werkbezoek aan Parijs op 29 en 30 januari 2015 was een nuttige kennismaking met de in de Franse hoofdstad gevestigde internationale instellingen UNESCO en OESO en met de topmensen van die organisaties. Een belangrijke meerwaarde was het contact met landgenoten die werkzaam zijn in de bezochte instellingen.

Daarnaast werd van nabij kennis gemaakt met het werk van de Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering, van de Vlaamse economische vertegenwoordiging in Parijs, van Visit Flanders en van het Vlaams Agentschap voor Agromarketing .

Belangrijkste aandachtspunten:

- UNESCO:

N.a.v. de 23ste vergadering van het IOC Committee on International Oceanographic Data and Information Exchange en de viering van de tiende verjaardag van het IOC Project Office voor IODE, van 16 tot 20 maart 2015 in Brugge, werd directeur-generaal Irina Bokova uitgenodigd om het Vlaams Parlement in plenaire vergadering te komen toespreken;

- OESO:

Bij het overleg met secretaris-generaal Gurria werd de suggestie gedaan om in het Vlaams Parlement (bij voorkeur samen met C-FIN)met de experts van de OESO een hoorzitting te organiseren rond regionale fiscaliteit.

Werkbezoek Den Haag /december 2014

Op 4 en 5 december 2014 nam een delegatie van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed, samen met bestuursleden en medewerkers van het Vredesinstituut, deel aan een tweedaags werkbezoek aan Den Haag, georganiseerd door het Vlaams Vredesinstituut.

Het centrale thema van het werkbezoek was 'Normen in de internationale politiek'. Dat normenkader – met bijvoorbeeld het internationaal humanitair recht en mensenrechten – is immers een belangrijke referentie voor elk buitenlands beleid, ook dat van Vlaanderen. Den Haag groepeert enkele van de belangrijkste instituties van de internationale politiek en vervult zo een centrale rol in de handhaving van internationale normen. Het bezoek had tot doel het werk en het belang van een aantal internationale instellingen onder de aandacht te brengen, onder meer door contact met de Vlaamse vertegenwoordiging, de Belgische diplomatie en Vlamingen die in Den Haag werkzaam zijn.

2 Donderdag 4 december 2014

1) Bezoek aan het Internationaal Gerechtshof in het Vredespaleis (10.30u)

De delegatie werd in het Internationaal Gerechtshof ontvangen en rondgeleid door de heer Boris Heim (*information officer*). Het Internationaal Gerechtshof (International Court of Justice, ICJ) is het hoogste rechtsorgaan van de Verenigde Naties. Het ICJ is samengesteld uit vijftien magistraten die als taak hebben zich uit te spreken over juridische geschillen tussen aangesloten staten onder de vorm van een bindend arrest, hetzij advies te verstrekken over juridische kwesties op verzoek van de Veiligheidsraad of de Algemene Vergadering van de VN.

Tijdens het bezoek werd de historiek en werking van het ICJ uitvoerig toegelicht. De basis van het functioneren van het ICJ is de arbitrage tussen de partijen, waarbij staten overeen komen om hun geschil voor te leggen aan dit hoogste rechtsorgaan en zich ook te schikken naar de uitspraak die er komt. De heer Heim stelde verschillende cases voor die met succes werden afgerond en waar de uitspraak tot een definitieve oplossing leidde, bijvoorbeeld inzake een aantal conflicten over maritieme grenzen in Zuid-Amerika. Andere gevallen zijn minder succesvol, voornamelijk omdat de politieke wil ontbrak om met het advies van het ICJ aan de slag te gaan, bijvoorbeeld advies inzake het Israëlisch/Palestijns conflict dat vastliep in de politieke organen van de VN.

De heer Heim benadrukte dat het grote potentieel van het ICJ momenteel niet ten volle wordt benut. Voor heel wat interstatelijke conflicten die momenteel voor mondiale onveiligheid zorgen, zou het ICJ tot een klare juridische oplossing kunnen komen, zonder dat geweld of de dreiging van geweld aan de orde is. Daarbij werd bijvoorbeeld de oplopende spanning rond de Zuid-Chinese Zee genoemd. De politieke wil om het ICJ in te schakelen is echter telkens onontbeerlijk. De heer Heim zag hier een rol weggelegd voor volksvertegenwoordigers en andere politieke verantwoordelijken wereldwijd, ook in Vlaanderen. Zij kunnen de bekendheid van, en het vertrouwen in, het ICJ op nationaal niveau, en in bilaterale en multilaterale contacten ondersteunen.

2) Werklunch (12.30u)

Tijdens een werklunch aangeboden door de heer Axel Buyse, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Nederland, kon de delegatie overleggen met Z.E. ambassadeur Willy De Buck (Permanent Vertegenwoordiger van België bij de internationale organisaties in Den Haag), de heer Raymond de Roon (Tweede Kamerlid namens PVV), mevrouw Louise Van Schaik (senior research fellow, Instituut Clingendael), mevrouw Margriet Drent (senior research fellow, Instituut Clingendael) en mevrouw Liesbet Servranckx (Adjunct Algemeen Afgevaardigde). Het belang van goede diplomatieke vertegenwoordiging in bilaterale en multilaterale fora werd uitgebreid besproken.

3) Bezoek aan de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) (14.30u)

Bij de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) werd de delegatie welkom geheten door de directeur-generaal, Z.E. de heer Ahemet Üzümcü. De heer Üzümcü toonde zich opgetogen met het bezoek van de delegatie en benadrukte het belang van het werk van het OPCW als bijdrage aan een meer veilige mondiale samenleving. Hij wees ook op de bijzondere band met Vlaanderen, met name door de eerste aanval met gifgas in Ieper tijdens de Eerste Wereldoorlog in april 1915. Hij moedigde de delegatieleden aan om mede vanuit die regionale geschiedenis te blijven bijdragen aan de doelstellingen van het OPCW.

Na de begroeting door de directeur-generaal, gaf de heer Filip de Craemer (*Senior Security Advisor* bij het *Office of Confidentiality and Security* van het OPCW) een uitgebreide uiteenzetting over de geschiedenis en de werking van het OPCW. Het OPCW is het uitvoerend orgaan van de Chemical Weapons Convention (CWC). Dat is een normatief verdrag dat een volledig verbod oplegt voor de productie, opslag en gebruik van chemische wapens. Bijna alle landen ter wereld zijn aangesloten bij dit verdrag: alleen Angola, Myanmar, Egypte, Noord-Korea, Israël en Zuid-Soedan doen (nog) niet mee. Momenteel is onder auspiciën van het OPCW 84,95% van de totale voorraad chemische wapens van de bij het CWC aangesloten staten vernietigd. In 2013 werd het OPCW de Nobelprijs voor de Vrede toegekend, wat een boost gaf aan de bekendheid en de motivatie van het OPCW en zijn medewerkers.

Na de algemene inleiding ging de heer de Craemer gedetailleerd in op de lopende ontwapeningsmissies en inspecties in Syrië en Libië. De delegatieleden kregen een actuele stand van zaken en werden ook geconfronteerd met de moeilijkheden en uitdagingen op dit moment.

Tijdens een gedachtewisseling werd naast de internationale context ook gefocust op de rol van België en Vlaanderen met betrekking tot de werking van het OPCW. Daarbij werd verwezen naar de grote chemische industrie in Vlaanderen. Die bedrijven ondergaan ook onaangekondigde inspecties van het OPCW. Daarnaast is Vlaanderen bevoegd voor de controle op de buitenlandse handel in dual-use producten (producten die voor civiel gebruik bedoeld zijn, maar ook militair kunnen gebruikt worden), waaronder een groot gamma aan chemische producten. Het Vredesinstituut volgt de handel in deze strategische goederen en het controlebeleid op om de parlementaire controle op het gevoerde beleid te informeren en te ondersteunen. De presentatie van de heer de Craemer onderstreepte voor de delegatieleden alvast het belang van controle en opvolging.

Na de presentatie en gedachtewisseling volgde nog een kort bezoek aan de werkruimtes van de OPCW en een blik op de Nobelprijs voor de Vrede die er wordt geëxposeerd, omringd door een tijdelijke tentoonstelling omtrent "België en de Eerste Wereld Oorlog".

4) Receptie in de residentie van de Belgische Ambassade (18.00u)

De dag werd afgesloten met een receptie aangeboden door Z.E. ambassadeur Willy De Buck (Permanent Vertegenwoordiger van België bij de internationale organisaties in Den Haag) in zijn residentie, in aanwezigheid van Vlaamse en federale diplomaten in Den Haag, Belgen actief bij ICC, OPCW, Internationaal Gerechtshof, de VRT-correspondente in Den Haag en twee stagiaires van het Flanders Trainee Programme.

3 Vrijdag 5 december 2014

1) Werkontbijt bij de Vlaamse Vertegenwoordiging (8.30u)

De delegatie werd ontvangen bij de Vlaamse Vertegenwoordiging voor een werkontbijt met toelichting over het werk van de Vertegenwoordiging door de heer Axel Buyse, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Nederland, en door mevrouw Liesbet Servranckx, Adjunct Algemeen Afgevaardigde. Ook mevrouw Katharina Desmet, Vlaams economisch vertegenwoordiger in Den Haag, schoof mee aan en lichtte de werking van F.I.T. in Nederland toe.

2) Bezoek aan het Internationaal Strafhof (10.00u)

Tot slot van het werkbezoek maakte de delegatie kennis met het Internationaal Strafhof (International Criminal Court , ICC). De delegatie werd er ontvangen door rechter Christine Van den Wyngaert, die de werking van het ICC toelichtte. Het ICC is opgericht in 2002, nadat zestig landen het Statuut van Rome hadden geratificeerd. Inmiddels hebben 122 landen het Statuut ondertekend. Bij het Hof zijn achttien rechters met verschillende nationaliteiten werkzaam. Het ICC houdt zich bezig met de vervolging van individuen voor oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide. Het ICC behandelt alleen zaken als het land waar het misdrijf is gepleegd, of het land waaruit de dader afkomstig is, aangesloten is bij het Hof. Enkele belangrijke spelers op het wereldtoneel, waaronder de VS, zijn nog niet aangesloten bij het ICC. De rol van het ICC is dan ook nog geenszins vanzelfsprekend. Het is belangrijk dat nationale overheden de potentiële rol van het ICC in conflict- en postconflictsituaties erkennen en aanwenden. Alleen zo kan het Hof aan kracht winnen en zijn rol ten volle waar maken.

Na de toelichting en gedachtewisseling met mevrouw Van den Wyngaert, had de delegatie een onderhoud met Olivia Struyven, een Vlaamse juriste die werkzaam is op het Bureau van de Aanklager. Zij lichtte toe hoe een onderzoek van de Aanklager in zijn werk gaat en ging in op een aantal concrete voorbeelden, onder meer met betrekking tot het inzetten van kindsoldaten in de Democratische Republiek Congo en de lopende processen aangaande de verkiezingsstrijd in Kenya. Met name het intensieve en moeilijke proces van verzamelen van bewijs werd daarbij onderstreept.

Tot slot van het bezoek woonde de delegatie kort de op dat moment in het ICC lopende zaak bij vanop de publiekstribune. Het betrof een zaak met betrekking tot het geweld in aanloop naar de presidentsverkiezingen in Kenya, met als aangeklaagden de heren William Samoei Ruto (vice-president van Kenya) en Joshua Arap Sang (hoofd van de radiozender Kass FM in Nairobi).

4 Concluderend

Het werkbezoek aan Den Haag op 4 en 5 december 2014 was een nuttige kennismaking met het normenkader in de internationale politiek en de instellingen die dit behartigen. Een belangrijke meerwaarde was het contact met landgenoten die werkzaam zijn in de bezochte instellingen. Daarnaast werd van nabij kennis gemaakt met het werk van de Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse economische vertegenwoordiger in Nederland.

Belangrijkste aandachtspunten:

1. Het Vlaams Parlement en de volksvertegenwoordigers kunnen door middel van parlementaire diplomatie een ondersteunende rol spelen voor het bekend maken, benutten en vertrouwen van internationale instellingen zoals het Internationaal Gerechtshof en het Internationaal Strafhof.

2. Vlaanderen heeft een aantal bevoegdheden die van belang zijn bij het voorkomen van de ontwikkeling van chemische wapens. Met name een gedegen controle en opvolging van de handel in dual-use producten zijn specifieke Vlaamse bevoegdheden die door het Vlaams Parlement best nauw worden opgevolgd.

De Commissie stelt er prijs op de Vlaamse Vertegenwoordiging in Den Haag, de Permanent Vertegenwoordiger van België bij de internationale organisaties in Den Haag, alsook het Vlaams Vredesinstituut te danken voor de voorbereiding en organisatie van dit werkbezoek.